Cena egz. 20 groszy. Dziś Dodatek Sportowy. 14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 2 w Gdyni, Starowiejska 19.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.00 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326, Administracja 3315 — Oddział w Bydgoszczy 1299. Założyciel Jan Teska. Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 111. BYDGOSZCZ, wtorek dnia 12 maja 1936 r. Rok XXX.

Prawda dnia dzisiejszego.

W rocznicę zgonu Marszałka Piłsudskiego Jego myśli.

Jaką ma być Polska?

„Mamy Orła Białego, szumiącego nad głowami. Mamy tysiące powodów, któremi serca nasze cieszyć możemy. Lecz uderzmy się w piersi, czy mamy dość wewnętrznej siły? Czy mamy dość tej potęgi duszy? Czy mamy dość tej potęgi materjalnej, aby wytrzymać jeszcze te próby, które nas czekają? Przed Polską leży i stoi wielkie pytanie, czy ma być państwem równorzędnem z wielkiemi potęgami świata, czy ma być państwem małem, potrzebującem opieki możnych“.

„Naszą największą siłą jest nasza wiara. Strzeżcie jej, wzmacniajcie ją“.

„Jestem zawsze zwolennikiem szukania siły we własnem społeczeństwie“.

„Obok materjalnych wysiłków niezbędna jest przy przezwyciężaniu przeszkód i przy przechodzeniu przez krytyczne chwile siła moralna i wiara w siebie. Bez tego niewiele zrobić można. Bez tego przed każdą przeszkodą się cofniemy, a w każdym kryzysie się załamiemy“.

„Niestety, umiejętność przewidywania u nas nie stała nigdy na należytej wysokości. Nie myślano nigdy o realnych przygotowaniach, to też skutki takiego zaniedbania były poprostu fatalne. Korzystajmy ze smutnych doświadczeń przeszłości, ażeby zapobiec klęskom na przyszłość“.

Armja i naród.

„Polska będzie potrzebowała żołnierza. A im pewniejszym, im sprawniejszym i zdatniejszym będzie ten żołnierz, tem bardziej będzie zabezpieczona swoboda ojczyzny. Tem łatwiejszą będzie praca pokojowa nad zabliźnieniem ran zadanych przez długotrwałą wojnę. Tem szybciej Polska posuwać się będzie po drodze postępu, wywalczając sobie pracą pokojową należne i poczesne miejsce wśród narodów“.

„Nie da się nigdy zapominać, że główną podstawą powodzenia na wojnie jest moralna strona stosunku do wojny — narodu, maszyny państwowej oraz żołnierzy“.

„Wojsko obecnie na całym świecie wyznaje zasadę, że wojna inaczej nie może być prowadzona pomyślnie, jak jeno wtedy, gdy się wojsko zlewa w swoich wysiłkach z wysiłkami całego narodu, całego państwa“.

„Stale pracuję nad tem, aby wzajemny szacunek pomiędzy stanem wojskowym i cywilnym istniał, jako zasada pracy polskiej“.

Polityka zagraniczna.

„Jedynie miecz waży dziś na szali losu narodów. Naród, który chciałby przymknąć oczy na tę oczywistość, przekreśliłby bezpowrotnie swą przyszłość. Nie wolno nam być takim właśnie narodem“.

„Najgorszą rzeczą w polityce jest polityka zygzaków“.

„Solidarność między Francją a Polską, polegająca nietylko na uczuciach głębokiej i starej przyjaźni, ale także na ścisłej wspólności interesów, pozwala Polsce spoglądać z ufnością na czekające ją ogromne zadania, od których żadną miarą odstąpić nie zamierza“.

W przeddzień uroczystości żałobnych we Wilnie.

Wilno przygotowało się już do uroczystości żałobnych w dniu 11 i 12 maja.

Drogi konduktu i gmachy publiczne są udekorowane, a kościoły i ważniejsze budynki oświetlone reflektorami. Na ukończeniu jest dekoracja prywatnych domów, balkonów i wystaw sklepowych.

W mieście panuje coraz bardziej wzmożony ruch. Przybywają wycieczki szkolne, delegacje wojskowe i społeczne. Już dzisiaj bawi w mieście kilku korespondentów zagranicznych, a we wtorek ma przybyć z Warszawy **około 50 dziennikarzy cudzoziemskich**, nie licząc przedstawicieli pism krajowych.

W dniu dzisiejszym **delegacja młodzieży szkolnej pojechała do Żułowa**, miejsca urodzenia Marszałka Piłsudskiego, by złożyć hołd.

101 strzałów armatnich.

Program uroczystości 12 maja w Wilnie znany jest już szerokiemu ogółowi z komunikatów i częstych notatek prasowych.

Złożenie prochów Matki Marszałka Piłsudskiego wraz z Jego Sercem w Wilnie

wśród grobów żołnierzy, którzy polegli w walce o Wilno,

jest aktem wdzięczności Wielkiego Syna dla swej Matki, która potrafiła, gdy był małem dzieckiem, zaszczepić weń ducha rycerskiego. Jest również aktem wdzięczności dla miasta, w którem Marszałek się wychował i które ukochał, jest aktem wdzięczności dla żołnierzy, którzy o Wilno walczyli. Z woli samego Marszałka spoczną zwłoki Jego Matki i własne Jego Serce w Wilnie na Rossie wśród grobów żołnierzy, którzy Mu Wilno w „podarku świątecznym dali“. Groby ich jak kompanja honorowa Jego Sercu i prochom Matki po wieczne czasy hołd będą oddawać. Z woli Marszałka prochom Jego Matki mają być oddane

najwyższe honory wojskowe.

Uroczystość więc 12 maja będzie miała charakter pogrzebu wojskowego z ceremonjałem i honorami wojskowemi, jakie oddaje się tylko najzasłużeńszym żołnierzom. Tak pragnie Komitet spełnić serdeczną wolę Marszałka.

W czasie apelu wojskowego wieczorem dnia 11 maja na placu Łukiskim odczytane będą

nazwiska powstańców 1863 roku,

poległych na Wileńszczyźnie i straconych na placu Łukiskim, oraz nazwiska żołnierzy pochowanych na Rossie.

Żywa tradycja czynów i śmierci powstańców wypełniła młode serce Józefa Piłsudskiego buntem i chęcią walki z zaborcą. Do buntu przeciw obcej przemocy i walki porwał Marszałek młode serca żołnierskie, które tu w Wilnie złożyły swą krwawą ofiarę. Połączenie na wspólnym apelu nazwisk powstańców z 1863 r. z nazwiskami żołnierzy pochowanych na Rossie i związanie ich imieniem Marszałka, symbolizuje ścisłą łączność duchową między ostatniem powstaniem, a czynami Marszałka i Jego żołnierzy.

Lektykę z sercem Marszałka

nieść będą od kościoła św. Teresy do cmentarza na Rossie w historycznej kolejności ci wszyscy, których żywo to serce do walki zrywało. Pierwsi więc **bojowcy dawnej P. P. S.**, potem kolejno strzelcy, legjoniści, POW-iacy, byli wojskowi innych formacyj. Następnie weźmie to serce armja: generałowie, oficerowie, podoficerowie i szeregowcy i odda je Wilnu, reprezentowanemu przez wojewodę wileńskiego, prezydenta Wilna, rektora wskrzeszonego przez Marszałka Uniwersytetu Stefana Batorego i dowódcę 1 dywizji, której Marszałek rozkazał Wilno zdobyć, tu stać garnizonem i to miasto pokochać. Oni to złożą w Mauzoleum Serce Marszałka przy prochach Jego Matki. Na cześć pamięci Matki Wodza oddanych będzie wtedy 101 strzałów armatnich.

Nabożeństwo, które odbędzie się w kościele św. Teresy wieczorem, dnia 11, będzie miało **charakter ściśle rodzinny.**

Będą zmiany?

Korespondent warszawski „Dziennika Bydgoskiego“ donosi:

Po uroczystościach wileńskich mają zapaść daleko idące posunięcia rządu, celem uzyskania pełnego **współdziałania administracji państwowej z czynnikami oficjalnymi.** Dotąd bowiem działanie maszyny państwowej było niejednokrotnie hamowane przez niezadowolonych z dzisiejszego stanu rzeczy.

Będziemy więc widzieli w drugiej połowie maja **liczne gwiazdy spadające** właśnie z konstelacji **pułkownikowskiej.** Zachęty rządowi nie brak ze wszystkich stron. Do czynu wzywa również „Kurjer Poranny (lewica sanacyjna) pisząc, że **„Rzeczypospolita nie może być dożywociem dla bohaterów na emeryturze,** a więc dla zasłużonych, ale szukających łaskawego chleba...“.

Sejm będzie zwołany

dla udzielenia rządowi nowych pełnomocnictw.

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego).

Warszawa, 11. 5.

A więc w drugiej połowie bież. miesiąca zbiera się Sejm. Sejm ten, który obradować będzie w tak przełomowej chwili, niewątpliwie zaliczony zostanie do sejmów tragicznych. Przez sześć miesięcy nie znalazł on należytego kontaktu z rządem (o społeczeństwie mowy niema) mimo, iż temu rządowi ulegał we wszystkiem. Jedyny wyjątek stanowił projekt **ustawy o prawie wekslowem**, który uchwalono w brzmieniu sejmowem i **wbrew poprawkom rządu.** Poza tem, jak go określiła według stenogramu urzędowego p. Prystorowa. ograniczył się on do spełnienia roli „funkcjonarjusza państwowego“.

Mimo, że rząd p. Kościałkowskiego odziedziczył tak dobre narzędzie, rząd nie był zadowolony z współpracy z Izbą, a w ostatnich dniach sesji doszło nawet do ostrzejszej wymiany zdań.

W tych warunkach wiele prawdopodobieństwa ma pogłoska, która rozeszła się w kołach politycznych stolicy, że istotnie Sejm się zbierze. Ale...? **Z dniem 1 czerwca wygasają pełnomocnictwa dla rządu,** a z drugiej strony mamy wiążące oświadczenie premjera, który opowiedział się **za sesją nadzwyczajną.** Ale... w międzyczasie wypadki w Polsce potoczyły się bardzo szybko i dojrzewają one do równie szybkiego rozwiązania. W tych warunkach przeciąganie obrad sejmowych byłoby rządowi bardzo nie na rękę. I dlatego mówi się, że sesja będzie zwołana dla ściśle określonego celu. Tym celem ma być jeden jedyny punkt: **uchwalenie rządowi dalszych pełnomocnictw na okres czasu, aż do zwołania sesji budżetowej.**

Jak wiadomo, na jednem z pierwszych posiedzeń miały wejść pod obrady projekty **ustaw samorządowych.** Tymczasem koła samorządowców zostały powiadomione, że sprawy te **nie wejdą** pod obrady sesji nadzwyczajnej. Już ten jeden fakt potwierdzałby pogłoskę, że Sejm będzie zwołany **tylko dla uchwalenia pełnomocnictw.**

Sejm ten nazwaliśmy „tragicznym“, gdyż będzie on skazany na bierne oczekiwanie na rozwój wypadków. Gdyby zakres prac Sejmu został ograniczony, to również spadłaby z porządku dziennego odpowiedź ministra spraw wewnętrznych na interpelacje w sprawie ostatnich głośnych zajść we Lwowie, Krakowie, Częstochowie i t. d. Dla prestiżu sejmowego byłoby to fatalne. W tych warunkach może dojść do burzliwych obrad. Ale z tej chmury będzie napewno „mały deszcz“ bo żaden z posłów, którzy przeważnie swoje mandaty zawdzięczają tak osobliwej ordynacji wyborczej płk. Sławka, nie będzie ryzykował perspektywy nowych wyborów, bowiem rząd pełnomocnictwa otrzymać musi i dostanie je. (r)

Wielkie i dobre rzeczy powstają ofiarnością!

Mowa gen. Rydza-Śmigłego podczas uroczystości przekazania samolotów ufundowanych przez podoficerów.

Warszawa, 11. 5. (Tel. wł.). Na lotnisku mokotowskiem w Warszawie odbyła się ub. soboty **uroczystość przekazania eskadry samolotów, ufundowanej przez korpus podoficerski Rzeczypospolitej.** Trzy wspaniałe maszyny turystyczne RWD-13, i dziesięć samolotów szkolnych RWD-8 stanowią **I. Eskadrę Szkolną im. Marszałka Piłsudskiego,** dar podoficerów armji lądowej, marynarki wojennej i K. O. P. Oprócz stojących na lotnisku maszyn podoficerowie ufundowali jeszcze trzydzieści szybowców i ustanowili dwa stypendja, dla dzieci podoficerów studjujących na wydziale lotniczym Politechniki Warszawskiej. **Piękny i hojny dar, którego wartość wynosi 400.000 zł.** Sumę tę zebrali podoficerowie między sobą w przeciągu 1935 r., a już przedtem ufundowali dwa samoloty challenge'owe kosztem zgórą 200.000 zł.

W uroczystości wziął udział **P. Prezydent Rzplitej, Generalny Inspektor Sił Zbrojnych gen. Rydz-Śmigły oraz rząd z p. premjerem Kościałkowskim na czele.**

Uroczystość miała charakter bardzo podniosły. Na uwagę zasługuje przemówienie gen. Rydza-Śmigłego, który powiedział m. in.: „Podoficerowie! Aby dokonać tego wysiłku, który dziś w tej konkretnej formie oglądamy,, musieliście napewno wyrzec się najrozmaitszych rzeczy w swojem życiu. **Napewno nie poszliście po linji najmniejszego oporu w urządzaniu własnego swego prywatnego życia.** Ale wierzcie mi,

wszystkie wielkie rzeczy i dobre rzeczy powstają ofiarnością,

tylko wysiłkiem moralnym, tylko wyrzeczeniem się tego, co na pierwszy rzut oka w przeciętnych normalnych warunkach człowieka najbardziej pociąga, najbardziej jest miłe, najbardziej przyjemne. Wierzcie mi, a to wiecie napewno jako żołnierze, że jeśli mamy wyciągać jakieś analogje z naszego żołnierskiego życia, to we wspomnieniach żołnierskich **najwięcej miejsca zajmuje ta bitwa zwycięska, która została wywalczona z wielkim śmiertelnym trudem i wysiłkiem, a nie ta, co łatwo poszła.** Dlatego też widząc waszą siłę moralną, waszą gotowość do nadprogramowego, nie regulaminowego tylko wysiłku — dziękuję Wam.

Te aparaty pięknie wyrównane i uszeregowane przed nami, nasuwają mi jeszcze jedną refleksję. Każdy z nich stanowi całość skomplikowaną, składającą się z wielu części składowych. Wszystkie razem są sharmonizowane. są złączone dla jednego celu — aby pozwolić wznieść się wgórę.

Są przystosowane poto, aby poddawać się służbie, jej kierowniczej woli.

I oto, co widzimy, z chwilą gdy jakakolwiek część zawiedzie, gdy ta kierownicza wola nie dochodzi do ostatniego kółka, do ostatniego drucika tego dumnego aparatu, który wzbija się w przestrzeni? Cóż się dzieje? Tragiczne rumowisko, budzące w sercu ludzkiem żałość i żałobę — ruina i zniszczenie. **Gdy natomiast wszystkie części składowe podlegają tej woli kierowniczej, dobrze funkcjonują, nie zawodzą, aparat wzbija się orlim lotem pod lazury“.**

(To ostatnie zdanie wodza naczelnego zdaje się mieć głęboki sens polityczny — Red.).

—::—

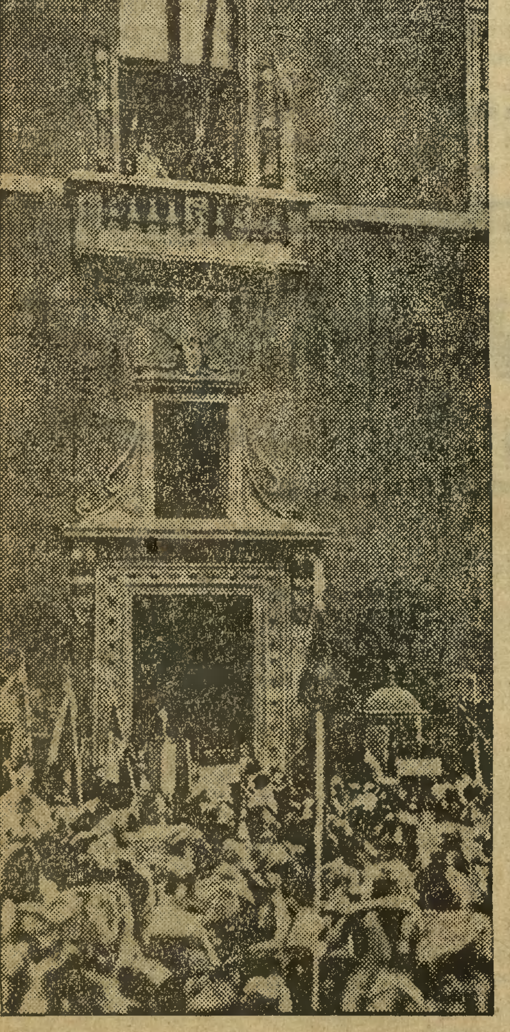
Beck w Genewie.

Genewa, 11. 5. (PAT). Wczoraj o godzinie 16.50 przybył do Genewy p. minister spraw zagr. Józef Beck.

Negus jedzie do Genewy.

Paryż, 11. 5. (PAT). Agencja Havasa donosi z Jerozolimy, że w otoczeniu negusa oświadczają, że **negus uda się do Genewy, aby osobiście bronić sprawy Abisynji Przed Radą Ligi Narodów.**

Mussolini dziękuje kobietom włoskim.

W czasie wielkiego zgromadzenia na placu weneckim w Rzymie Mussolini podziękował kobietom włoskim, które wysłały swych mężów i synów do Abisynji i potrafiły przeciwstawić się sankcjom.

Włochy ogłosiły aneksję Abisynji.

Król Emanuel został obwołany negusem.

Rzym, 11. 5. (PAT). Całe Włochy świętują **uroczyście ogłoszenie króla włoskiego cesarzem Abisynji.** We wszystkich miastach, gdzie znajdują się główne garnizony **oddano wczoraj 101 strzałów armatnich.** W kościołach duchowieństwo odprawia **nabożeństwa dziękczynne oraz śpiewy Te Deum.**

Rzym, 11. 5. (PAT). Według krążących pogłosek król włoski wydać ma z okazji przyjęcia tytułu cesarza Abisynji **dekret amnestyjny.**

Nowy cesarz Abisynji.

Król włoski Wiktor Emanuel, którego Mussolini ogłosił cesarzem Abisynji.

Uciecha we Włoszech.

Rzym, 11. 5. (PAT). Na całym obszarze Włoch wieczór wczorajszy miał **przebieg równie uroczysty, jak w Rzymie.** W Neapolu zebrały się tłumy przed pałacem królewskim, wydając okrzyki na cześć następcy tronu. W Medjolanie, Turynie, Wenecji i we wszystkich innych miastach **zebrane na placach i ulicach tłumy słuchały nadawanej przez głośniki proklamacji cesarstwa włoskiego w Abisynji.**

Genewa, 11. 5. (PAT). Charge d'affaires włoski zawiadomił wczoraj po południu sekretarza generalnego Ligi Narodów **o dekrecie rządu włoskiego w sprawie aneksji** (przejęcie we władanie) **Abisynji.**

Liga Narodów wobec trudnej sytuacji.

Paryż, 11. 5. (PAT). Agencja Havasa donosi z Genewy, że doręczając sekretarzowi generalnemu Ligi Narodów **„dla jego informacji osobistej“** tekst dekretu **o aneksji Abisynji,** przedstawiciel włoski Bocascopa, zgodnie z instrukcjami, otrzymanemi z Rzymu, starał się uzasadnić krok swego rządu.

Avenol, przyjmując do wiadomości oficjalne oświadczenie włoskie oraz komentarz do niego uznał za właściwe odpowiedzieć, że **ocena tych oświadczeń będzie rzeczą Rady Ligi.** Z tego można wywnioskować, że przed rozpoczęciem posiedzenia rady odłożonego do godz. 17-ej Avenol zaznajomi państwa, reprezentowane w Radzie z treścią oświadczeń włoskich. Ponieważ dotyczą one w pierwszym rzędzie **sprawy zatargu włosko-abisyńskiego, znajdującej się na porządku dziennym,** przedstawiciel Abisynji Wolde Mariam będzie od tej chwili zaproszony **do zajęcia miejsca przy stole obrad z tego samego tytułu co przedstawiciel Włoch.**

Jest jednak rzeczą pewną, że wówczas baron Aloisi **poruszy kwestję udziału delegata abisyńskiego w obradach Rady Ligi.**

Aneksja nie zostanie uznana.

Paryż, 11. 5. (PAT). Agencja Havasa donosi z Genewy, że koła zbliżone do Ligi Narodów podkreślają, iż **negus posiada nadal prawo wysłania swego przedstawiciela do Ligi Narodów.** Sytuacja prawna nie może być zmieniona przez nową sytuację prawną, stworzoną **przez jednostronną decyzję.**

W Genewie przypominają, że w czasie wielkiej wojny Belgja, okupowana niemal całkowicie oraz Serbja nie utraciły ani na chwilę uznanego **przez cały** świat **prawnego istnienia** i były reprezentowane zagranicą (przykład zupełnie fałszywy, gdyż okupacja — to nie aneksja — przyp. red.).

Według powszechnej opinji, jednym z głównych aktów Rady Ligi będzie **nie uznanie fait accompli** (faktu dokonanego), stworzonego **jednostronnie przez rząd rzymski,** a nawet przeciwnie — **podtrzymanie stosunków prawnych, istniejących między Ligą Narodów a rządem abisyńskim.**

Jak wynika z tego, **hipoteza rychłego zniesienia sankcyj** staje się mało **prawdopodobną.**

Genewa, 11. 5. (PAT). Sprawa Abisynji prawdopodobnie **nie będzie wzięta pod obrady na poniedziałkowem posiedzeniu Rady Ligi.** Należy liczyć się z możliwością, że dyskusja nad sprawą abisyńską odroczona zostanie do nadzwyczajnej sesji Rady Ligi, która zbierze się przypuszczalnie **około 15-go lub 20-go czerwca.**

Francja ma zastrzeżenia.

Paryż, 11. 5. (PAT). Havas, donosząc z Rzymu o aneksji Abisynji przez Włochy, dodaje: **Rząd francuski w swoim czasie uprzedził rząd włoski, że czyni wszelkie zastrzeżenia co do procedury zastosowanej w tej sprawie przez Włochy.**

Treść wydanych w Rzymie dekretów.

Rzym, 11. 5. Wielka rada faszystowska i włoska Rada ministrów uchwaliła następujące dekrety, które król podpisał wczoraj jeszcze w ciągu wieczoru.

Pierwszy dekret brzmi:

„My Wiktor Emanuel III, z łaski Bożej i woli narodu król włoski, zadekretowaliśmy ze względu na nagłość i absolutną konieczność powzięcia tych decyzyj, po wysłuchaniu Wielkiej Rady faszystowskiej i rady ministrów, na propozycję szefa rządu, co następuje:

I. Terytorja i szczepy, należące do cesarstwa abisyńskiego, **poddaje się pod całkowitą suwerenność królestwa włoskiego. Tytuł cesarza Abisynji przybiera król włoski jego następcy.**

II. Abisynja będzie rządzona i reprezentowana **przez generalnego gubernatora,** noszącego tytuł wicekróla. a któremu będą podlegać także gubernatorzy Erytrei i włoskiego Somali. Od gubernatora i wicekróla zależą wszystkie władze wojskowe i cywilne obszarów, podległych jego jurysdykcji. Generalnego gubernatora i wicekróla abisyńskiego mianuje dekret królewski na wniosek szefa rządu.

III. Królewskim dekretem rządowym na wniosek szefa rządu będzie ustalona administracja Abisynji.

IV. Niniejszy dekret, wchodzący w życie z dniem daty, będzie przedłożony parlamentowi do zamiany na ustawę. Szef rządu będzie upoważniony do przedłożenia tego projektu ustawy.

Drugi dekret brzmi następująco:

Wobec nagłej i absolutnej konieczności troski o utworzenie rządu abisyńskiego uchwalono następujący dekret:

1. **Marszałek Włoch Pietro Badoglio, marhcese del Sabotino, zostaje mianowany generalnym gubernatorem z tytułem wicekróla i wszelkiemi pełnomocnictwami.**

2. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem podpisania i będzie przedłożony do zamiany na ustawę.

Dekret kończy się temi samemi słowami co i poprzedni.

Wdzięczność ojczyzny dla Duce — założyciela cesarstwa.

Rzym, 11. 5. (PAT). Wielka Rada faszystowska uchwaliła jednomyślnie następujący adres:

„Wielka Rada faszystowska wyraża wdzięczność ojczyzny **dla Duce — założyciela cesarstwa“.**

Gen. Graziani marszałkiem Włoch.

Rzym, 11. 5. (PAT). Król nadał gen. Graziani'emu tytuł marszałka włoskiego.

* * *

(s) Aneksja Abisynji jest zupełnie logicznym skutkiem ucieczki negusa, który miał przecież **dość terenu do wycofania się i do walki.** Przykłady Belgji i Serbji są bez sensu, co już wyżej zaznaczyliśmy. Belgja i Serbja do ostatka walczyły i były reprezentowane na

(Ciąg dalszy na stronie 10-ej.)

Matka i serce Syna.

Grobowiec na cmentarzu wileńskim.

...Kamień na płytę grobową miał być z Polski. Nie sprowadzony z zagranicy. Trudno jednak było znaleźć skałę tych rozmiarów. Podobne — ale mniejsze — kamienie czerpie się z kamieniołomów. W czynnych kamieniołomach rwie się skały z pomocą dynamitu. Jego wybuch zaś niszczy na kilka dobrych metrów wgłąb lity charakter skały. Wskutek tego nie można z takich kamieniołomów wydobyć bryły prawdziwie wielkiej. Trzeba więc było porzucić myśl o kamieniołomach i szukać pośród takzwanych „bułyg". Są to potężne samotne kamienie, rozsiane na szlakach dawnych, o miljonlecia starszych, niż świętokrzyskie, gór przecinających Wołyń i Podole. Bułyg takich obejrzano kilkanaście, wreszcie stosowna okazała się jedna wielka, granitowa bryła ze wsi Bory (koło Sarn). Ważyła 380 centnarów. Leżała o pięć kilometrów od najbliższej, i to wąskotorowej linji kolejowej. Przedźwignąć i przetoczyć owe kilometry było herkulesowem dziełem. Ze stacji wąskotorowej Moczulanka przywieziono ją do Rokitna. Tu skałę przejęła szerokotorowa platforma aby ją przetransportować do Warszawy.

Tutaj w zakładach kamieniarskich Sypniewskiego skałę obciosano i wierceniami, piłami, wydobyto z niej regularną płytę. Na pół metra wysoką, dwa szeroką, trzy długą. Długi mozolny, nieustępliwy polerunek uczynił szary granit czarnym.

A oto napis:

U góry wiersz Słowackiego z „Wacława".

**TY WIESZ, ŻE DUMNI NIESZCZĘŚCIEM NIE MOGĄ
ZA INNYCH ŚLADEM IŚĆ TĄ SAMĄ DROGĄ.**

Potem następuje — krzyż i te słowa:

MATKA I SERCE SYNA.

A wreszcie:

**KTO MOGĄC WYBRAĆ, WYBRAŁ ZAMIAST DOMU
GNIAZDO NA SKAŁACH ORŁA:
NIECHAJ UMIE
SPAĆ, GDY ŹRENICE CZERWONE OD GROMU
I SŁYCHAĆ JĘK SZATANÓW W SOSEN SZUMIE —**

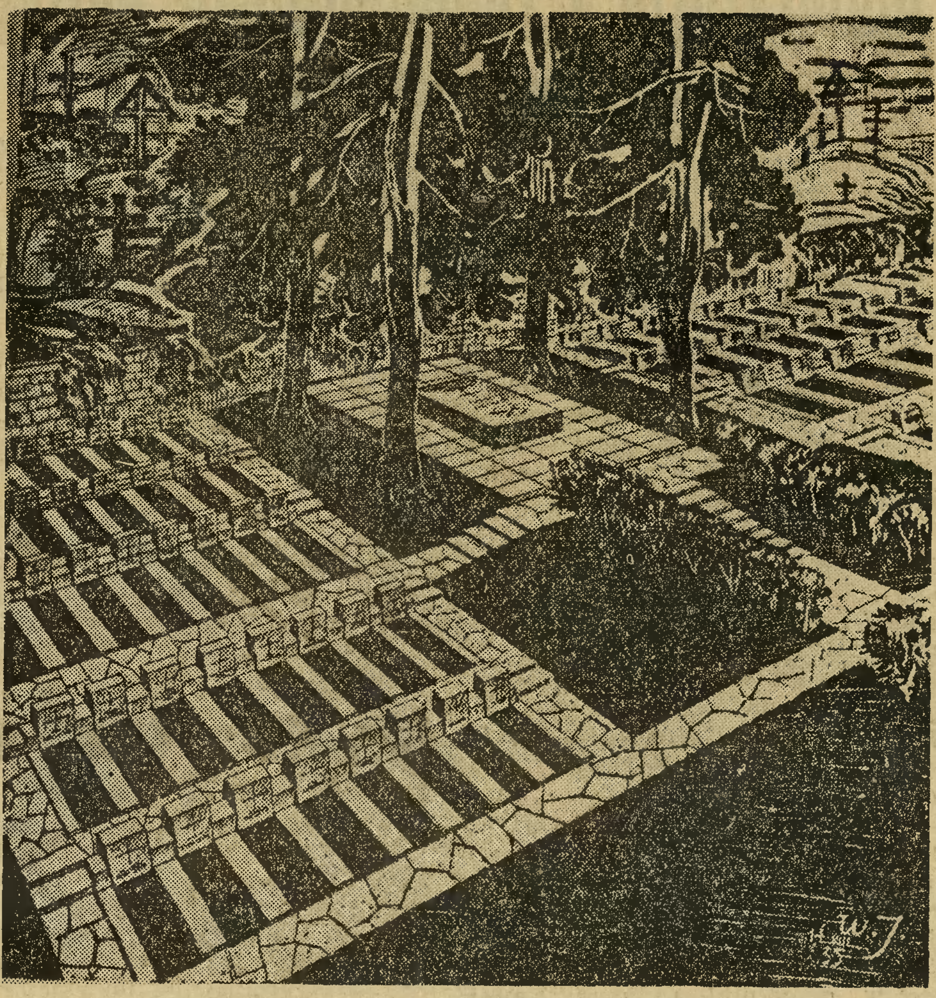
TAK ŻYŁEM.

To z „Beniowskiego".

Profesor Wojciech Jastrzębowski, twórca architektonicznego projektu rossieńskiego grobowca, wyjaśnia motywy i genezę zamieszczenia na płycie grobowej owych tekstów.

— Kiedy trzeba było rozstrzygnąć sprawę napisu — mówi — **Pani Marszałkowa wspominała o obu tych urywkach ze Słowackiego.** Pierwszy z nich ów dwuwiersz z „Wacława", wedle pamięci Marszałka, **był szczególnie lubiany przez Jego matkę.** Powtarzała go sama sobie, powtarzała go synowi, powtarzała go dla syna i z myślą o nim. Stał się przez to jakby własnością tradycji rodzinnej. Natomiast ten czworowiersz Beniowskiego, niejako **sam Marszałek wybrał go sobie.** Mówił kiedyś o nim w kole rodzinnem, jako o napisie grobowym, prawdziwie pięknym. Po śmierci Marszałka znaleziono ćwiartkę papieru z odpisem owego wiersza.

„Matka i serce syna" — to prof. Jastrzębowski podał ten układ słowny. Ale istotna jego myśl nie do niego należy. Niema w tym napisie nazwisk, niema dat, niema tytułów, nawet imion. Wilnianie zastanawiali się nad owem zespoleniem Matki z sercem Syna. I wtedy w całej pełni pojęli sens prawdziwy sprawy. Uwyraźniło się, co jest tutaj wyraźne, a raczej, że ważne tu jest tylko to.

Cmentarz na Rossie. Kamień z płytą grobową, kryjącą prochy Matki i urnę Syna w otoczeniu mogił żołnierskich.

Konsystorz tajny w dniu 25 maja.

Prasa włoska utrzymuje, że pogłoski o zwołaniu przez Ojca św. tajnego konsystorza na dzień 25 maja, odpowiadają prawdzie. Jednocześnie dzienniki rzymskie zaznaczają, że na dzień 28 maja zwołany będzie konsystorz publiczny, na którym **Ojciec św. wręczy kapelusze kardynalskie nuncjuszom z Warszawy, Paryża, Wiednia i Madrytu.** W związku z tem mają być pod koniec maja dokonane **pewne przesunięcia dyplomatyczne.** M. in. obecny nuncjusz apostolski w Brukseli, arcybiskup Micara ma być przeniesiony na takież stanowisko do Paryża a dotychczasowy nuncjusz w Lizbonie, arcybiskup Ciriaci do Madrytu. (KAP).

Sto tysięcy nowych małżeństw złożyło hołd Ojcu św.

Liczba młodych małżeństw, które przyjęte zostały na specjalnych audjencjach przez Ojca św., przekroczyła na audjencji udzielonej w ubiegłym tygodniu cyfrę 100 tysięcy. Większość tych małżeństw pochodzi z Włoch, jednakże małżeństwa z poza Włoch stanowią również bardzo poważny odsetek. (KAP).

Z pobytu ks. Prymasa w Bochni.

Bochnia. (KAP). W drodze powrotnej z jubileuszowych uroczystości w Szczepanowie JEm. ks. Prymas Polski, kardynał dr. August Hlond zatrzymał się w Bochni. Na granicy miasta Dostojnego Gościa powitał w otoczeniu radców miejskich burmistrz p. St. Pacuła. Następnie po odegraniu hymnu narodowego imieniem władz szkolnych przemówił wizytator dr. Górny. Przed kościołem przy bramie triumfalnej oczekiwały delegacje wszystkich urzędów i stowarzyszeń. Po przemówieniu starosty p. Strusińskiego, wprowadzono w procesji ks. Prymasa do kościoła, gdzie z ambony powitał Dostojnego Gościa ks. prałat dr. Wł. Kuc. Po mszy św. i udzieleniu błogosławieństwa ks. Prymas udał się na plebanję. W południe ks. Prymas zwiedził miejscowe saliny, gdzie w podziemiach pobłogosławił pracujących górników. Ks. kardynałowi towarzyszyli JE. ks. biskup Lisowski, reprezentanci władz oraz stowarzyszeń. Przed odjazdem z Bochni ks. kardynał udał się jeszcze raz na modlitwę przed cudowny obraz Matki Boskiej Bocheńskiej.

Gdy wrócił...

Powieść Arno Aleksandra

17)

Adaptacja autoryzowana **Eugenjusza Bałuckiego.**

(Ciąg dalszy).

— Pański sposób wyrażania się, panie... no, jak tam? — zajrzał do paszportu: — Leiner... Tak, panie Leiner, pański sposób wyrażania się...

— Nie podoba się panu? — podchwycił Dalecki: — Mnie też się nie podoba, panie komisarzu, że pierwsze wolne popołudnie spędzam w urzędzie policyjnym. Stąd moje podniecenie...

Staszkowski wstał:

— Przepraszam pana bardzo! To może być rzeczywiście pomyłka, ale niech pan spojrzy na tę fotografję. To pan, czy nie pan?

Dalecki wiedział, co zobaczy; przygotował się do okazania najwyższego i szczerego zdumienia.

— Rzeczywiście... psiakrew!... — mruknął przez zęby, oglądając małe zdjęcie ze wszystkich stron: — Sambym pomyślał, że to ja, gdybym nie wiedział na pewno, że nigdy w życiu nie miałem ubrania w jasne paski!...

Staszkowski zaczął chodzić szybkim krokiem z kąta w kąt.

Dalecki widział, że rozmyśla nad czemś usilnie.

Po paru minutach komisarz wrócił do biurka, jeszcze raz przerzucił papiery i powiedział, naciskając guzik dzwonka elektrycznego:

— Pan musi się uzbroić w cierpliwość na parę godzin. — Zwrócił się do urzędnika, który wszedł do pokoju: — Panie Samczyk, proszę wziąć odcisk palca tego pana! Następnie z tą kartą zwolnienia pojedzie pan do więzienia Mokotowskiego i przywiezie odcisk palca więźnia nr. 907, który został dopiero wczoraj zwolniony. Niech się pan pośpieszy.

Dalecki westchnął głęboko.

Wiedział teraz, że za dwie godziny będzie wolny.

Odciski palców musiały udowodnić przy porównaniu, że on i więzień nr. 907 są jedną i tą samą osobą.

Wypuszczą — uśmiechnął się w duchu — chociaż właściwie jestem Witoldem Daleckim, którego poszukują...

ROZDZIAŁ V.

Jeszcze nigdy czas tak się nie dłużył Daleckiemu.

Nie minęły pełne dwie godziny, gdy do pokoju wszedł komisarz Staszkowski.

Przeprosił go uprzejmie, nawet przyjaźnie i wręczył osobliwy dokument, stwierdzający, że on, Gustaw Leiner, został dnia 9 lutego 1935 roku o godzinie szesnastej zwolniony z więzienia Mokotowskiego po odbyciu kary trzech lat i dziewięciu miesięcy.

Dokument był osobliwy dlatego, że miał specjalnie odkreślone miejsce na odcisk palca i służył jako zabezpieczenie na przyszłość przed wzięciem Daleckiego za poszukiwanego przestępcę.

Po raz wtóry w tym dniu musiał przycisnąć kciuk do poduszeczki z farbą, a potem przyłożyć go do miejsca odkreślonego na zaświadczeniu.

Ten papier był ważniejszy stokrotnie od paszportu, ponieważ stwierdził ponad wszelką wątpliwość, że jego okaziciel jest Gustawem Leinerem i niema nic wspólnego z Witoldem Daleckim...

Znów był na ulicy.

Dobiegł do rogu Senatorskiej i przystanął, rozglądając się niespokojnie na wszystkie strony.

Skąd mógłby zatelefonować?

Z cukierni po tamtej stronie placu!

Prędko! Marysia na pewno się martwi, czekając tyle godzin na wiadomość!...

Telefon był zajęty, w kolejce czekały jeszcze dwie panie.

Jak na jego cierpliwość tego było stanowczo za wiele.

Wskoczył do taksówki.

Oczywiście! — uśmiechnął się: — Nie przyszło mi odrazu do głowy pojechać prosto do niej! Tak będzie lepiej i nawet ładniej!...

Miał wrażenie, że taksówka ledwo się wlecze, poza tem posterunkowi, regulujący ruch, dłużej niż zwykle zatrzymywali sznury pojazdów na skrzyżowaniach ulic.

Spojrzał na zegarek — dziesięć po dziewiątej.

Trudno było uwierzyć, że upłynęło niewiele więcej ponad dwadzieścia cztery godziny od czasu, jak wyszedł z więzienia.

Dwadzieścia cztery godziny! Noc i dzień!

Zdawało mu się, że minęło przynajmniej kilka tygodni.

Taksówka stanęła wreszcie przed wielką narożną kamienicą, upstrzoną różnokolorowemi neonami.

Pamiętał, że Marysia miała dziś dyżur na dole, w restauracji.

Wbiegł do niewielkiej szatni.

Na górze orkiestra grała leniwe tango, po wewnętrznych schodach, wyłożonych grubym czerwonym dywanem, schodziło nadół duże towarzystwo. Jakaś kobieta roześmiała się głośno i dźwięcznie.

Ktoś krzyknął za Daleckim:

— Garderoba, proszę pana!

Nie zwracając uwagi, pchnął gwałtownym ruchem oszklone drzwi, wbiegł w rozpiętem futrze i z kapeluszem w ręce do długiej, rzęsiście oświetlonej sali i skierował się szybkim krokiem do bufetu.

Za ladą stała Marysia.

Miała na sobie biały chałat, zapięty pod szyją i biały czepek, w ręce trzymała szklaną salaterkę.

Spostrzegła Daleckiego.

Zaraz upuści salaterkę — pomyślał.

Tak, zgadł.

Nic nie szkodzi, stłuczone szkło przynosi szczęście.

Jak się ożywiła jej twarz! Jak błysnęły piękne oczy!...

Dla restauracji była jeszcze wczesna godzina: w głębi sali przy dwóch czy trzech stolikach samotni goście jedli kolację, poza tem stół naprzeciw bufetu był zajęty przez kilku panów, którzy sądząc z wyglądu i usposobienia siedzieli tu od obiadu.

Dalecki stał jak urzeczony i patrzał na Marysię.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Amulety dwudziestego wieku

chronią przed wypadkami ulicznemi.

Okrągłe płytki aluminjowe zmniejszyły ilość nieszczęść na ulicach Berlina.

Wiara w amulety, w rozmaite przedmioty, przynoszące szczęście i odwracające od człowieka nieszczęśliwe przypadki, jest chyba stara jak świat.

Jeszcze dziś „wiemy" o tem, że podkowy przynoszą szczęście, że słonie są również niezawodnemi magnesami szczęścia, że sznurek zerwanych korali, zawieszony na rączce noworodka nie dopuszcza do dziecką żadnych chorób, chroni je przed złem.

W Berlinie wypuszczono niedawno całe serje tysięcy amuletów. Wszystkie są do siebie bliźniaczo podobne. Są to małe okrągłe płytki aluminjowe, przedziurawione pośrodku. Na jednej stronie mają wygrawurowane następujące słowa:

— Pamiętaj o tem, że chcesz żyć — na drugiej stronie widnieje napis:

— Własna ostrożność obroni cię przed każdym wypadkiem.

Te amuleciki, wyglądające zdaleka jak niewielka srebrna moneta, **mają w Berlinie ogromne powodzenie.** W ciągu stosunkowo niedługiego czasu **rozeszły się w dziesiątkach tysięcy egzemplarzy.**

Noszą te amulety wszystkie panie na łańcuszkach bransoletek, panowie na dewizkach zegarków.

I proszę państwa, amulety w pewnym sensie okazały się skuteczne. Wypadki tramwajowe, samochodowe i autobusowe **zdarzają się ostatnio znacznie rzadziej** i jak twierdzą berlińscy zwolennicy aluminjowych amuletów, dzieje się to właśnie dzięki tym małym okrągłym blaszkom.

Jakiś urzędnik śpieszy się do biura. Tramwaj ucieka mu z przed nosa.

— Dogonię. Wskoczę — decyduje się ów desperat.

Wyciąga zegarek. Chce sprawdzić czy warto się śpieszyć. Wzrok jego pada na aluminjowy amulet — własna ostrożność obroni cię przed każdym wypadkiem.

Nie — decyduje się prędko. Nie wskoczy. Poczeka na drugi tramwaj.

Jakaś pani. Śpieszy się, jak zwykle śpieszą się wszystkie panie. Chce prędko przebiec przez jezdnię. Nie zwraca uwagi na pędzące z obu stron samochody. Ostrzegawczo dzwoni aluminjowa plakietka o łańcuszek bransoletki. Pani słyszy ten dźwięk:

Pamiętaj o tem, że chcesz żyć — takie słowa wyryte są przecież na okrągłej blaszce. Dama zwalnia kroku. Ostrożnie rozgląda się na wszystkie strony, uważnie przechodzi przez jezdnię.

Ilość wypadków ulicznych w Berlinie zmniejszyła się w ciągu ostatniego roku **o szesnaście i pół procent.** Podobno poważną zasługę mają w tem aluminjowe amuleciki. Jeżeli tak jest istotnie, to te amulety dwudziestego wieku większą korzyść oddają ludziom, niż wszelkie inne cudaczne amulety i talizmany z dawnych lat i dawnych wieków.

Nad dachami Paryża.

Robotnik pracuje na wysokości 100 m. nad poziomem ulicy paryskiej przy naprawie kopuły Domu Inwalidów.

Motoryzacja i radjofonizacja Polski

winna postępować równolegle.

W ostatnich czasach na czoło aktualnych zagadnień wysunęła się kwestja motoryzacji naszego kraju. Zwiększenie ilości samochodów jest istotnie **palącą koniecznością.** W rozważaniach jednak na temat motoryzacji Polski brakuje jednego ważnego elementu, bez którego na zachodzie Europy nie mówi się już o rozwoju automobilizmu. Chodzi tu o problem **zaopatrywania wszystkich samochodów w odbiorniki radjowe,** co zwiększa nietylko atrakcyjność samochodu dla kupującego, ale co ma bardzo duże znaczenie ze względów państwowych.

Zradjofonizowany samochód jest ruchomą stacją odbiorczą. Kierowca samochodu i pasażerowie za pośrednictwem radja są w stałym kontakcie z rozgłośnią, od której otrzymują nietylko muzykę i audycje rozrywkowe, ale przedewszystkiem informacje, mające często **bardzo poważne znaczenie.**

Oczywiście zradjofonizowany samochód to nietylko konieczność w chwilach wyjątkowych, ale również podniesienie wartości samochodu w życiu codziennem. W krajach Europy Zachodniej i Ameryce rozpowszechniły się już nietylko samochody prywatne, zaopatrzone w odbiorniki radjowe. **Nawet taksówki,** kursujące po ulicach miast, mają przeważnie **zainstalowane odbiorniki radjowe.** Po wprowadzeniu odbiorników radjowych do taksówek — pasażerowie niechętnie korzystają z wozów, w których brak radja.

Samochód — który nie jest na Zachodzie Europy luksusem i który może nie będzie luksusem w Polsce, gdy motoryzacja naszego kraju wejdzie na tory realne — jest wszędzie traktowany jako ruchomy dalszy ciąg mieszkania. Zwłaszcza zwyczaj wyjazdów „week-endowych" i krótszych lub dalszych wycieczek, przyczynił się do ustalenia tego pojęcia. Czy można sobie jednak wyobrazić, aby dzisiejszy człowiek mógł spędzić wypoczynek bez muzyki lub informacyj prasowych? Gdy nie wystarczą płyty gramofonowe i gdy w pustkowiu, w jakiem się często znajduje samochód, brak kiosku z gazetami, wówczas tylko radjo zainstalowane w samochodzie pozwala na kontakt ze światem.

Gdy się mówi o motoryzacji, nie trzeba zapominać o radjofonizacji. Jak najwięcej samochodów, ale samochodów zaopatrzonych w odbiorniki radjowe — oto zadanie, jakie winniśmy rozwiązać pozytywnie.

—::—

W walce z warjatem padają 2 ofiary.

Nie pomogły nawet bomby łzawiące.

Łódź. Dom przy ul. Lipowej 58 był terenem tragicznego zajścia, w którego wyniku dwie osoby straciły życie. W małem mieszkaniu na parterze mieszkał 36-letni robotnik Wawrzyniec Gajda, prawie od dwóch lat nerwowo chory. Trzykrotnie był umieszczany w szpitalu dla umysłowo chorych w Kochanówku, skąd jednak uciekał. Od kilku dni ulegał on atakom szału, podczas których groził otoczeniu, że wszystkich powystrzela. Wezwano do chorego pogotowie ratunkowe. Gajda ujrzawszy przez okno karetkę oraz sanitarjuszy zabarykadował drzwi i okna i zaczął wołać by nikt się nie zbliżał bo będzie strzelał. Sanitarjusz Bolesław Stiebe, nie zważając na to, podszedł do drzwi. Padły dwa strzały, które śmiertelnie zraniły sanitarjusza. Zmarł on w drodze do szpitala. Zaalarmowano policję, która wrzuciła przez okno kilka bomb łzawiących do mieszkania furjata. Chory począł strzelać. Po pewnym czasie jednak, gdy Gajdzie wyczerpał się zapas nabojów, policja wkroczyła do mieszkania furjata, gdzie zastano go w kałuży krwi płynącej z poderżniętego gardła. Konającego Gajdę odwieziono do szpitala.

Fatalny karambol na szosie Mełno—Duże Lniska.

Z Grudziądza donoszą: Samochód półciężarowy P. M. 54383 najechał na szosie Mełno—Duże Lniska na furmankę obładowaną słomą należącą do majątku Strzemięcin w pow. grudziądzkim. Skutki karambolu były fatalne. Niej. Jan Tarcz, który szedł za furą prowadząc rower został dotkliwie kontuzjowany, a rower uległ doszczętnemu zniszczeniu. Wdrożone przez władze policyjne dochodzenia mają na celu ustalenie winnego najechania dla pociągnięcia go do odpowiedzialności sądowo-karnej.

Negus na gruzach swego państwa.

Negus (który kiedyś odrzucił plan pokojowy Hoare'a i Lavala): — Jakbym ja miał dobrze, gdybym był przyjął ten plan! (Dowcip angielski z „Morning Post").

Czyżby prawda?

Na Pomorzu ma powstać kolonja rzemieślnicza dla 100 młodych żydów.

Nowe, n. W. (t) W odległości zaledwie kilkunastu kilometrów od Nowego, w Bąkowskim Młynie pod Warlubiem znajduje się posiadłość przemysłowca, młyn nowoczesny i tartak oraz teren potartaczny obszaru około 300 mórg. Przedsiębiorstwo jest nieczynne już od lat; słowem: wszelkie życie na tym kiedyś bardzo ożywionym Bąkowskim Młynie kompletnie zamarło i tartak już częściowo został rozebrany.

Właścicielem jest żyd gdański p. Louis Luchtenstein. Wedle krążących wieści ma w Bąkowskim Młynie znowu zatętnić życie ale... żydowskie.

Oto, o czem mówią w okolicy:

Na omawianej posiadłości mają podobno żydzi zamiar utworzyć swą kolonję wyszkoleniową dla stu młodych żydów, którzyby tutaj przygotowywali się na ogrodników, sadowników, kowali, kołodziei, stolarzy itd., czyli uczyli się takiego rzemiosła, jakie może przydać się na wsi. W Bąkowskim Młynie, żydowscy wychowawcy będą szkolili przyszłych instruktorów rolnych dla Palestyny... Tak to się nazywa, ale czy tak będzie w praktyce?

Czy utworzenie takiej kolonji żydowskiej na Pomorzu, tam gdzie dotąd jest najmniej żydostwa i gdzie dotąd nie mamy jeszcze żydów w rękodziele i rolnictwie czy ogrodnictwie nie będzie dalszą ekspansją żydów na ziemię pomorską?

Czy młodzi żydzi po wyszkoleniu ich w rzemiośle zamiast do Palestyny nie obejmą placówek na Pomorzu? Czy też nie będą sięgali po osady, jakie tworzy się z parcelacji majątków na Pomorzu i których dziś jest za mało dla rodowitych Pomorzan?

Ile w powyższych pogłoskach jest prawdy, wykaże już najbliższa przyszłość.

Dwa lata więzienia za defraudację 4.000 zł.

Chojnice. (pd) Przed wzmocnionym wydziałem karnym sądu okręgowego odpowiadał za defraudację b. **urzędnik katastralny w Tucholi, Ksawery Głomski.** Akt oskarżenia zarzucał mu, że jako kierownik urzędu katastralnego w Tucholi przywłaszczył sobie 4.127,93 złotych.

Oskarżony jako kierownik urzędu katastralnego przyjmował wpłaty od osób zainteresowanych. Pieniędzy jednak nie odstawiał do kasy głównej w urzędzie skarbowym. Ponadto wykonywał prace prywatne, pobierając za nie wynagrodzenie, z którego winien był się każdorazowo rozliczyć, czego również nie czynił. Przewód sądowy wykazał, że w urzędzie katastralnym w Tucholi panował „bałagan". Fakt ten starał się szczególnie podkreślić obrońca oskarżonego, który ponadto twierdził, że oskarżony nie był człowiekiem na właściwem miejscu. Do nadużyć przyczynił się także brak należytej kontroli. Oskarżony wykonywał więcej prac prywatnych, aniżeli urzędowych.

Po przeprowadzeniu rozprawy, sąd skazał Ksawerego Głomskiego na **dwa lata więzienia i utratę praw obywatelskich na okres 5 lat.** Wykonanie kary sąd zawiesił warunkowo na przeciąg 5 lat. W uzasadnieniu sąd podkreślił, że łagodny wymiar kary tłumaczył się tem, że oskarżony przyznając się do winy, okazał skruchę, a nawet **częściowo zwrócił przywłaszczone pieniądze.** Sąd daje oskarżonemu możność zwrotu reszty pieniędzy, co też uwarunkował w zawieszeniu wykonania kary.

Z Gdyni i wybrzeża.

REPERTUAR KIN:

MORSKIE OKO wyświetla film p. t. „Wiedeń miasto moich marzeń" z Magdą Schneider i Leo Slezakiem.

LIDO wyświetla film p. t. „W cieniu gilotyny" według powieści Karola Dickensa.

BAJKA wyświetla film p. t. „Dzisiejsze czasy" z Charlie Chaplinem.

CZARODZIEJKA wyświetla film p. t. „Róża".

NADMORSKIE wyświetla film p. t. „Hoopla" i „Egipskie noce".

POGOTOWIA:

Lekarz dyżurny — tel. 12-40.

Miejskie Zakł. Elektryczne — tel. 29-67.

Gabinet komendanta i kancelarja telefon 20-22.

Telefon nr. 14-60 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Gdyni, ul. Starowiejska 19.

Dyżury nocne od godz. 20 do 8 rano pełnią: dla okręgu obejmującego Chylonię, Demptowo, Cisowo, Dębogórze, Rewa, Mosty, Mechlinki, Dwór — dr. Dobrowolski; dla okręgu Kol. Obłuże, Kol. Oksywie, Stewart, Nowe Obłuże — dr. N. N.; dla Oksy-Stefanowa, Piwoszyna, Suchy i Kazimierza wia — dr. Tomaszunas; dla Rumji, Zagórza, Redy, Ciechocina, Łęczycy, Kosakowa, dr. Bogucki.

Awanse w polskiej marynarce handlowej. Komisja kwalifikacyjna dla orzekania o awansach w polskiej marynarce handlowej po rozpatrzeniu podań przyznała dyplomy następującym kandydatom: Mikosza Hilary i Ciszewski Ludwik — dyplom kapitana żeglugi wielkiej; Neuman Władysław i Woźnicki Józef — kapitana żeglugi małej; Gubała Bronisław, Gorazdowski Stefan, Smoleniec Roman, Bąbczyński Bolesław, Mulanicki Roman, Kimerski Andrzej, Stachowski Jan i Wojtecki Bohdan — porucznika; Buda Walerjan, Jankiewicz Apolinary, Mazurkiewicz Deonizy, Podwysocki Jerzy, Truszczyński Zygmunt i Wesołowski Stefan — szypra I klasy; Dziecic Piotr, Mendalko Zygmunt, Müller Marjan i Owadiuk Marjan — szypra II klasy; Perzanowski Jerzy, Śledź Bernard, Sosnowski Stanisław i Tumiłowicz Olgierd — mechanika; Klin Konrad, Miller Bronisław, Mocek Alfred, Goczyński Aleksander, Ostrowski Józef, Scecewicz Filip, Wodniak Romuald i Zmudzki Bronisław — dyplom maszynisty.

Zalesienie wybrzeża. Urząd Morski dokonał ostatnio prac nad zalesieniem znacznych połaci brzegu polskiego pomiędzy Karwią a granicą polsko-niemiecką pod osadą rybacką Dębkami. Zasadzono masowo sosny, wierzby, brzozy w liczbie ogólnej kilku tysięcy sztuk. Na powyższym odcinku morza odczuwać się dawał brak zalesienia, wykonana więc praca zasługuje na uwagę. Zasadzone drzewka niemało też przyczynią się do umocnienia lotnych piasków wydmowych.

Dziki wyrządzają duże szkody. W południowej części powiatu morskiego, w okolicach Wejherowa, Redy, Luzina od pewnego czasu dają się we znaki mieszkańcom tej części wybrzeża — dziki. Zwierzęta wyrządzają duże szkody na polach. Ponieważ obecnie podlegają ochronie, płoszy się je przy pomocy psów i czuwania nocnego ludzi.

Wyjechały z Gdyni na uroczystości wileńskie delegatki Rodziny Wojskowej z Gdyni, Pucka i Wejherowa. Jednocześnie pod opieką pań z „Rodziny Wojskowej" wyjechały również delegatki z powiatów nadmorskich celem wzięcia udziału w hołdzie matek w imieniu kobiet Ziemi Kaszubskiej.

Żelbeton pokryje mola portu rybackiego. Po ukończeniu bicia pali mola portu rybackiego w Wielkiej Wsi Hallerowie, uruchomiona zostanie betoniarnia, która wykonywać będzie płyty żelbetonowe grubości 50 cm. Płyty te pokryją mola, przyczem wnętrze mola wschodniego i zachodniego umocnione zostanie faszyną oraz głazami narzutowemi. Ostatnio komisja Dyrekcji Kolejowej z Torunia przejęła bocznicę kolejową, zbudowaną specjalnie do portu.

Budowa sztucznej plaży w Pucku została zaniechana.

Przed paru laty rozpoczęto w Pucku budowę sztucznej plaży na odcinku brzegu pomiędzy Domem Zdrojowym a parkiem nadmorskim. Umocniono specjalnie i splanowano brzeg, następnie poczęto zwozić piasek. Ponieważ budowa plaży sztucznej byłaby nierentowna, miasto przystąpiło na zabudowanym odcinku plaży do budowy ośrodka morskiego. Staraniem p. burmistrza Szkuty postawiony został pomost wraz z przystanią dla kajaków, zaś na wydartym morzu terenie zbudowane zostaną schrony dla łodzi, jachtów, żaglówek i kajaków oraz budynek przystani. Prace są w toku i posuwają się raźno naprzód.

W dniu 12 maja r. b.

święcić będzie cała Polska pierwszą rocznicę zgonu Marszałka Piłsudskiego. Uroczystości, zorganizowane w tym dniu, będą miały zgoła inny niż dotąd charakter. Dzień 12 maja **nie będzie wolny od pracy.** Spełeczeństwo weźmie udział w nabożeństwie i akademjach żałobnych. W tym celu urzędy państwowe i samorządowe w godzinach od 9,30 do 13,30 zarządziły najkonieczniejsze tylko dyżury, pozwalające reszcie urzędników wziąć udział w uroczystościach żałobnych.

Miasto przybierze również charakter poważny i żałobny. Domy, biura i urzędy przybrane będą flagami żałobnemi lub flagami narodowemi, opuszczonemi do pół masztu, przybranemi krepą. Również okna i witryny sklepowe otrzymają oprawę żałobna przez wystawienie w nich portretu lub popiersia Marszałka Piłsudskiego.

Ucichną w tym dniu orkiestry w lokalach publicznych, wstrzymane zostaną na znak żałoby przedstawienia w teatrach, kinach, cyrkach, odczyty i widowiska.

W salach kirem okrytych, w półmroku, ze światłem skoncentrowanem na popiersie względnie portrecie Marszałka, odbędą się akademje żałobne, na których odczytane zostaną wyjątki z pism Komendanta.

Około godz. 13-ej w chwili składania serca Marszałka w Wilnie, na sygnał syren **O. R. P. „Wicher"**, stojącego na redzie, zarządzona zostanie trzyminutowa cisza i przerwa w ruchu komunikacyjnym i pieszym w całem mieście i porcie.

Spis ludności już się zaczął.

Dnia 6 maja wszyscy komisarze spisowi wyruszyli w obchód Gdyni. **Spis potrwa do dnia 23 maja.**

Już pierwsze dni akcji, rozwijającej się równocześnie we wszystkich dzielnicach miasta, pozwalają stwierdzić, że stosunek ludności do spisu jest bardzo życzliwy, co wyraziło się w chętnem udzielaniu odpowiedzi komisarzom spisowym. Nigdzie nie spotkali się oni z przyjęciem niechętnem lub z odmową zeznań.

Gdzieniegdzie tylko dało się zaobserwować **pewne obawy przed niektóremi pytaniami.** W związku z tem należy raz jeszcze uświadomić sobie, że informacja udzielona podczas spisu **nie może komukolwiek zaszkodzić,** gdyż obowiązuje w tej mierze ustawowo zagwarantowana **bezwzględna tajemnica.**

Stwierdzić natomiast należy, że w bardzo wielu wypadkach osoby, wydalających się z mieszkań, nie pozostawiły u domowników wiadomości niezbędnych do spisu. Zmusiło to wielu komisarzy do ponownego odwiedzania tych samych budynków i mieszkań, co niesłychanie utrudnia ich pracę i niepotrzebnie przeciąga bardzo ciężki i długi roboczy dzień komisarzy.

Osoby, które w okresie do dnia 23 maja wydalać się będą z mieszkania, winny zostawić u domowników następujące wiadomości na piśmie:

1. Dzień, miesiąc i rok urodzenia.
2. Miejsce urodzenia i miejsce zamieszkania przed przyjazdem do Gdyni (gmina i powiat).

Dokładna nazwa szkoły, do której dana osoba uczęszczała, uczęszcza lub którą ukończyła i liczbę lat nauki.

4. Miejsce pracy, nazwa firmy, instytucji, jej rodzaj i adres, jako też co robią w swoim zawodzie.

Obywatelska i światła postawa Gdyni wobec spisu winna znaleźć swój wyraz w spełnieniu tego drobnego dla ludności, a tak ważnego dla dobra spisu obowiązku.

Losowanie Pożyczki Inwestycyjnej.

W trzecim dniu ciągnienia 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej **I emisji** wygrane **po 500 zł** padły na następujące numery:

Nr. 1 — serje: 207 1947 1831 1156 2190 2119 4101 4131 5132 6675 7183 8961 9834 10799 10716 12009 13706 14239 14520 14524 15907 15602 16083 16534 18567 18131 19457 20747 21784 21365 21545 21161 22722 22339.

Nr. 7 — serje: 709 518 2739 2339 2139 3698 3782 3056 4502 5286 5884 6716 6211 6756 7431 8853 9427 10340 11880 13174 13626 15250 16555 17916 18001 18225 19111 19033 19808 19905 20302 20878 21751 21852 21277.

Nr. 9 — serje: 210 483 3694 3029 2499 3614 3308 3693 3840 3116 4849 4347 5967 65555 9484 9357 10161 11022 11484 13962 13431 15546 15592 16862 16355 17321 17544 17491 18574 19464 19023 19299 20440 22749 22595.

Nr. 15 — serje: 304 336 1895 1692 2298 3984 3956 4335 6997 6916 7338 7409 8392 8401 9767 10660 12842 12269 12124 13956 14547 14519 16876 16254 17932 18913 18203 19365 19625 19076 20886 21493 21002 22735 22757.

Nr. 19 — serje: 452 153 697 1300 1987 1730 1016 1836 2696 2747 2201 2982 3627 3925 3500 3413 4125 4458 4767 4466 5629 6967 6021 6735 7436 7227 7325 8079 8075 8680 8533 8915 9938 10059 10349 11660 11126 11823 11381 12707 12459 12157 13910 13783 13217 14142 15438 16033 16364 17807 17926 17160 17543 17074 17977 18646 18744 19922 19254 20617 20547 20836 20308 21306 21641 22174 22962 22151 22868.

Nr. 24 — serje: 39 1686 1071 1091 1892 2308 3459 4853 9546 9799 9164 10086 10303 11660 12928 12858 12713 13959 13671 14215 14514 14504 15719 15097 15833 18908 18048 18514 19839 19179 19242 19724 20202 21435 22237.

Nr. 25 — serje: 467 1057 1163 1785 2124 2464 4437 4841 6355 6580 8126 8517 9837 9599 9869 10609 11944 12800 13221 14567 14240 14298 16258 16380 16084 16817 16854 16748 17550 17330 17962 17541 17304 20610 22545.

Nr. 33 — serje: 214 1073 1580 1411 1246 2888 2256 33333269 3222 4242 4928 5082 5357 6306 7032 7726 8466 8178 8173 8085 8324 11751 12665 15151 16835 16602 16452 16729 16267 17698 19322 20958 22314 22406.

Nr. 38 — serje: 759 39 329 1112 4420 4776 4331 4130 4635 5440 5780 5599 5177 6999 7815 8691 9328 9231 10949 11119 12995 12583 13761 13273 14159 15078 15477 16275 16586 17400 17715 18244 19020 20144 21521.

Nr. 45 — serje: 362 246 851 2068 2074 3915 4563 5653 5620 5511 8822 9180 10986 11766 11831 12888 13613 14300 14683 15382 15158 16738 16032 16101 17782 17200 18615 18224 18199 20112 21731 21772 21242 22695 22715.

Z kraju.

Uroczystości żałobne w Warszawie w pierwszą rocznicę śmierci Marszałka Piłsudskiego rozpoczną się dzisiaj, 11 maja, o godz. 20 żałobną manifestacją muzyczną na placu Józefa Piłsudskiego, w której weźmie udział zespół orkiestr, złożony z 600 osób. W dniu 12 maja o godz. 9 rano odbędzie się na polu mokotowskim żałobna msza polowa. Po nabożeństwie odbędzie się rewja wojskowa. Wieczorem odbędzie się na całym terenie miasta 39 akademij żałobnych, na których odczytane będą wyjątki z pism Marszałka Piłsudskiego. Po akademji uczestnicy żałobnych uroczystości udadzą się pochodem do Belwederu celem złożenia wieńców.

To się mała mieścina spisała! Pomnik Marszałka w pełnej postaci. „Polska Zbrojna" donosi: Gmina Budziń, w powiecie chodzieskim, zdobyła się na piękny pomnik Marszałka Piłsudskiego. Pomnik ten został wykonany przez artystę-rzeźbiarza Mańczaka i przedstawia Marszałka w pełnej postaci. Uroczystość odsłonięcia pomnika nastąpi w najbliższych tygodniach.

Budowa mostów. W dziale państwowych mostów drogowych przystąpiono do przebudowy podpór mostu stalowego na Narwi w Ostrołęce, oraz do dalszej budowy mostów żelbetonowych na Pilicy w Białobrzegach, na Skawie w Makowie, na Hrywdzie w Lubiszczycach i mostów stalowych na rzece Wiar w Podmojscach i na Pilicy w Spale. W najbliższym czasie rozpocznie się montaż konstrukcji stalowej mostu na Wiśle we Włocławku, budowę podpór mostu stalowego na Wiśle w Płocku oraz budowę granicznego mostu stalowego na Dniestrze w Zaleszczykach.

Rumuński chór „Carmen", składający się z 105 osób, przybędzie 16 maja do Warszawy. Chór wystąpi raz jeden w sali reprezentacyjnej rady miejskiej, podczas akademji ku uczczeniu święta narodowego rumuńskiego. Z Warszawy chór wyjeżdża do Lwowa. Chórem dyrygować będzie profesor królewskiej akademji muzycznej w Bukareszcie — Jan Chirescu.

Pierwsze wieże do skoków lotniczych. Celem przeprowadzenia studjów nad skokami ze spadochronem ze specjalnych wież, zostaną wybudowane w Polsce narazie dwie wieże. Pierwszą otrzymają Kielce, druga stanie w samem sercu Warszawy, w parku Paderewskiego. Wieża wysokości 20 do 30 metrów pozwoli wszystkim miłośnikom lotnictwa na wypróbowanie swoich nerwów w skokach spadochronowych. Skoki odbywają się przy pomocy specjalnego spadochronu „usztywnionego", ponieważ normalny spadochron nie zdążyłby się rozwinąć na tak małej wysokości.

Drobne wiadomości.

— **Min. prof. Świętosławski** przyjęty został na audjencji przez króla Gustawa szwedzkiego.

— **Kierownik kancelarji adjutantury wicekanclerza ks. Starhemberga,** Kurand popełnił samobójstwo.

— **W Wiedniu aresztowano** za akcję hitlerowską dramaturga Emericha Groh i 2-ch jego przyjaciół, a mianowicie literata Landgrebe i kompozytora operetek Streckera.

— **W Kilonji opuszczono na wodę** trzeci statek, przeznaczony na bazę lotniczą w komunikacji lotniczej niemieckiej do Ameryki Południowej.

— **Przybył do Trjestu pierwszy ładunek z Abisynji:** jest to 300 tonn kawy z prowincji Kaffa.

— **Wśród ruin pałacu cesarskiego w Addis Abeba** znaleziono cztery lwy negusa, zabite przez bandytów, którzy odcięli łapy celem sprzedania pazurów, będących przedmiotem kultu w Abisynji.

— **Parowiec niemiecki „New York" zderzył się** na wysokości Ostendy z parowcem holenderskim „Alphard", który zatonął. Załogę uratowano.

— **Wskutek gęstej mgły** zderzył się w kanale La Manche parowiec włoski „Lauro" z olbrzymem niemieckim „Columbus". Parowiec włoski ma uszkodzony dziób.

— **W czasie pokazu lotniczego** pod Barceloną lądujący samolot wpadł na grupę widzów. Dwie kobiety zostały zabite.

— **Wypadła z samolotu** hiszpańska artystka Germena Rucart, ponosząc śmierć na miejscu.

— **Sławny pilot sowiecki Szewczenko** wzniósł się na samolocie otwartym do stratosfery, osiągając wysokość 11.100 metrów.

— **We Włoszech dwa samoloty myśliwskie zderzyły się** w czasie lotu ćwiczebnego. Jeden z pilotów zdołał się uratować przy pomocy spadochronu, drugi zaś zwalił się ze swym aparatem na ziemię i poniósł śmierć.

— **Naczelny komitet arabski** postanowił nie płacić podatków Anglikom tak długo, jak będą popierali osadnictwo żydowskie w Palestynie.

Kronika poznańska.

Skazanie podkomisarza w czynnej służbie. W Sądzie Okręgowym w Poznaniu odbył się dwudniowy proces przeciwko braciom: Wincentemu Turkowskiemu, pomocnikowi rzeźnickiemu z Sochaczewa i Wacławowi Turkowskiemu, podkomisarzowi policji w czynnej służbie. Akt oskarżenia zarzucał im składanie fałszywych zeznań w procesach o nabycie hipoteki po śp. Marjanie Frankiewiczu. Jako świadkowie stanęli przed sądem m. in. szef duszpasterstwa O. K. VII ks. dziekan Wilkans, mgr. Stanisław Grabski z Gdyni, dyr. banku Adamczewski, komisarz policji Sauter, podkomisarz Tołwiński, adw. Garstecki i naczelnik biura zarządu miasta Poznania Molicki. Po rozprawie sąd skazał Wincentego Turkowskiego na 3 miesiące aresztu, a podkom. Wacława Turkowskiego na 6 miesięcy aresztu. Obu darowano karę na podstawie amnestji. Wyrok ze względu na osobę oficera policji, pełniącego funkcję komendanta w jednem z miast Wielkopolski, wywołał zrozumiałą sensację.

Pogrzeb tragicznie zmarłych lotników. W sobotę po południu odbył się w Poznaniu na cmentarzu garnizonowym pogrzeb tragicznie zmarłego w katastrofie lotniczej pod Skokami śp. sierżanta-pilota Franciszka Adamkiewicza. Wczoraj, w niedzielę pochowano w Pniewach śp. sierżanta-pilota Leona Ozorkiewicza. W obu pogrzebach brały udział nieliczone tłumy. W sobotę wieczorem złożono do specjalnego wagonu zwłoki śp. podpor.-obserwatora Janusza Śliwińskiego, którego pogrzeb odbędzie się dziś, w poniedziałek w Warszawie.

Zjazd Hallerczyków w Bydgoszczy

zamienił się w manifestację polityczną.

Stworzono wspólny Front Narodowy dla ratowania Polski.

(n) Musimy sobie najpierw uprzytomnić, co właściwie oznacza słowo „polityka"? Polityka jest to całokształt rzeczy dotyczących Państwa, w ściślejszem znaczeniu określa pewną metodę działania **dla osiągnięcia pewnych celów.** Jeśli o to chodzi, żywiołowe manifestacje na ulicach Bydgoszczy — na cześć Generała Józefa Hallera i wiernych jego żołnierzy (żyje ich w Polsce jeszcze około **30 tysięcy,** a w Ameryce dwa razy tyle, nie przeminą bez echa w opinji publicznej i rychło już wydadzą spodziewane owoce. Jednolity front zgromadzonych organizacyj społecznych i narodowych, entuzjazm jaki ogarnął bierne dotychczas masy i doniosłe uchwały zjazdu Hallerczyków, jednomyślnie zaakceptowane przez obecnych przedstawicieli **Stronnictwa Narodowego, Chadecji, Narodowej Partji Robotniczej, Stronnictwa Ludowego i Polskiej Partji Radykalnej,** wróżą zapoczątkowanemu dnia 10 maja 1936 roku w Bydgoszczy — dziełu.

JEDNOŚCI NARODOWEJ

powodzenie „murowane", jeśli w ślad za osiągniętem porozumieniem Front Narodowy ogłosi **wyraźny program,** uwzględniający zagadnienia społeczne.

Przebieg uroczystości Hallerowskich był następujący:

Na Nowym Rynku,

najlepiej ze wszystkich placów publicznych nadającym się na rewje, gromadziły się w niedzielę od wczesnego poranku tłumy ludności. W podłużnym czworokącie ustawiły się oddziały Hallerczyków w błękitnych mundurach, 14 własnych pocztów sztandarowych i orkiestra „błękitnych" z Torunia, tuż za nimi niektóre oddziały Federacji, a mianowicie: Związek Weteranów - Kolejarzy, Podoficerowie Rezerwy, Młodzież, poza tem reemigranci z Niemiec, zaproszone związki rzemieślnicze i zgórą 400 członków Stronnictwa Narodowego wspólnie z Narodową Organizacją Kobiet.

Przybyłego samochodem **Generała Hallera** zgromadzone wokoło tysiączne tłumy powitały niemilknącymi okrzykami: „Niech żyje!" Generał przepasany błękitną wstęgą Legji Honorowej. Swoimu wodzowi towarzyszył sztab z prezesem zarządu głównego Zw. Hallerczyków w Warszawie **em. płk. sztabu generalnego dr. Modelskim** na czele.

Prezes Chorągwi Pomorskiej por. rez. **Pałaszewski** zaraportował Generałowi Hallerowi obecność **350 byłych żołnierzy II Brygady Legjonowej i polskiej armji ochotniczej z Francji,** tudzież 730 sympatyków w zwartych szeregach, razem 1080 ludzi.

Przed przejściem frontów, przyjął Błękitny Wódz wiązankę kwiatów od dzieci. Kwiatami obrzucano gości ze Lwowa, Krakowa, Łodzi, Warszawy, a nawet z Wilna przez całą drogę.

Zamaszystym krokiem udali się Hallerczycy przy dźwiękach muzyki marszowej, do kościoła św. Trójcy na mszę świętą.

Policja pozwoliła również i „narodowcom' dołączyć się do pochodu — bez przeszkód.

Porządek na ulicy panował wzorowy.

Pocieszyciel przyszedł...

Nawet największa świątynia okazała się za szczupłą, tyle do niej napłynęło wiernych. Na honorowych miejscach zasiedli zwierzchnicy, również zastępca zarządu miejskiego p. radca Janicki i **prezes Federacji p. poseł Sioda.** Obecność prezesa Federacji była potwierdzeniem naszych przypuszczeń, że **anonimowy** komunikat Federacji, opublikowany w piśmie sanacyjnem a **wzywający do bojkotu** uroczystości Hallerowskich, został wydany bez wiedzy prezesa.

Msza św. była uroczysta, z asystą. Kazanie wygłosił kapelan Związku Hallerczyków **ks. prob. Skonieczny;** nawiązując do słów Ewangelji św. Jana r. 16 ogłosił kaznodzieja prawdę odwieczną: „Albowiem jeśli nie odejdę, **Pocieszyciel** nie przyjdzie do was; ale gdy odejdę, **poślę Go wam.** A gdy On przyjdzie, **pouczy i przekona** o grzechu i **o sprawiedliwości i o sądzie...".**

Po nabożeństwie z tysięcy piersi odbił się o strop świątyni hymn „Boże, coś Polskę...".

Co się działo na ulicach...

Powracający z kościoła pochód był na rogu ulicy Gdańskiej i Jagiellońskiej witany takimi głośnymi okrzykami radości, jakiej od wielu lat nie pamiętamy. Wszystko działo się **odruchowo** nie na komendę, bo też do pochodu narodowego przyłączył się każdy z własnej woli, chętnie i ochoczo.

Koło gmachu Banku Polskiego, naprzeciwko komendy policji, zatrzymał się Generał Haller ze swoją świtą i duchowieństwem i tutaj przyjął defiladę.

Okrzykom najrozmaitszym nie było końca.

Przy grobie powstańca

Halerczycy złożyli piękny wieniec i uczcili pamięć tych zapomnianych bohaterów, którzy się do oswobodzenia Bydgoszczy głównie przyczynili a dziś poczęści zepchnięci są jako bezrobotni do ogonka, pół minutową ciszą.

Uroczysta akademja.

W gustownie przybranej królewskiej sali Strzelnicy, na balkonach i bocznych salach, zgromadziło się około 2000 osób.

Akademję rozpoczęto odegraniem przez orkiestrę Hymnu Narodowego. Hymn wysłuchano w skupieniu. Następnie chór „Moniuszko" pod batutą dyrygenta Masłowskiego zaśpiewał „hymn Rzeczypospolitej" — utwór Feliksa Nowowiejskiego — i „O, polski kraju, święty".

Gości powitał organizator zjazdu Pałaszewski, zapytując, czy znajdują się na sali **przedstawiciele władz,** którym pragnie udzielić głosu zaraz na wstępie. Po chwili głuchego milczenia, zawiadamia organizator uczestników akademji o **nieobecności zaproszonych władz.** Tłum na to reaguje niecenzuralnemi okrzykami, zrywającemi się jak burza wiosenna.

Helenka Finkelsteinówna wygłosiła programową deklamację sławiącą „Żelazną Brygadę".

Zkolei nastąpiły przemówienia oficjalne i nieoficjalne.

Z werwą przemawiał jako pierwszy p. **red. Fiedler** w imieniu dziennikarzy pomorskich, sławiąc ofiarność Hallerczyków, których krew zaważyła na szali zwycięstwa koalicji nad Niemcami i pośrednio przyczyniła się do wyzwolenia Pomorza. **„Prasa polska na Pomorzu,** najbardziej zainteresowana w tem, aby **utrzymać to, co krwią ofiarną zdobyto,** składa hołd i cześć błękitnym żołnierzom i ich Wodzowi. A razem z nimi domagać się będzie **rozszerzenia granic polskich nad Bałtykiem,** nie wysuwając haseł zaborczych, lecz dążąc do **odzyskania ziem niegdyś polskich!"**

Płk. w stanie spoczynku **Aleksandrowicz** zapewnia Hallerczyków w imieniu organizacji **Dowborczyków,** że już niedaleka jest chwila, która powoła do czynnej służby na pożytek armji wszystkich „zapomnianych".

Za Stronnictwo Narodowe mówił b. poseł **Lewandowski.**

Prezes Sokoła okręgu V p. **Malczewski** składając Hallerczykom życzenia z okazji 15-lecia placówki w imieniu okręgu i Dzielnicy Pomorskiej — przypomina zebranym, że Gen. Haller już przed wojną w Małopolsce urządzał **manewry sokole** z myślą o przyszłości.

Przemawiali następnie w imieniu Zw. Inwalidów Wojennych p. **Szyperski,** w imieniu Podoficerów Rezerwy p. **Chlebek,** w imieniu przemysłowców i rękodzielników p. **Budziński.**

Świetne co do formy i treści, a głęboko przemyślane było przemówienie **płk. Modelskiego z Warszawy,** który wspominając o konferencji, jaką przywódcy narodowi odbyli w Morges (Szwajcarji) **u Ignacego Paderewskiego,** apeluje do zebranych, aby **dołożyli starań, by jak najrychlej nastąpiło zjednoczenie narodowe.**

Senjor dziennikarzy bydgoskich p. **red. Jan Teska** dorzuca do trafnych uwag przedmówcy swoje życzliwe wskazówki: **„Wzbiera fala narodowa,** w chwili kiedy z wschodu i zachodu biją **wrogie fale.** Musimy sobie wzajemnie podać ręce do zgody i **oczyścić Polskę z wrogiego nalotu!** Do Pana Generała gorącą zanoszę prośbę, aby w pracy konsolidacyjnej nie ustawał i **wpłynął na tych, którzy do tej akcji opornie się odnoszą. Musimy zbudować silny polski front!** Hallerczycy są najbardziej powołani do tego, aby doprowadzić dzieło zjednoczenia do skutku. W jednym szeregu z nimi pragniemy pracować pod hasłem: „Bóg i Ojczyzna!"

Nawiązując do tych słów wygłosił p. **Generał Haller** przemówienie, które publiczność gorąco oklaskiwała, wtrącając co chwilę swoje głośne uwagi. Generał stwierdził, że półtora roku już nie przemawiał publicznie i usunął się w cień, ale dłużej milczeć nie może, gdyż **trzeba nareszcie skończyć z biernością!** „Z zaciśniętemi zębami trwali Hallerczycy na posterunkach i nie załamali się **w okresie deptania godności ludzkiej i załamywania się charakterów... Tylko słabsze jednostki odpadły, ale powoli odnajdują się i godność odzyskują.** Obraz umierającego malarza polskiego Jacka Malczewskiego - członka III zakonu, przedstawiający **„Zatrutą studnię", to obraz polskiej rzeczywistości.** — Szanowny Panie Redaktorze Teska, to już nie fala narodowa wzbiera, ale **nurt idzie głęboki! Słychać grzmoty i dudnienie, chwieją się bałwany...** Kto nie idzie z narodem, musi przegrać... Ludzie są zawsze do zastąpienia... Z powodu swoich przekonań politycznych nie powinno się nikogo odsuwać od pracy. **Prawo do pracy ma każdy Polak, który o ojczyznę walczył.** Już gorzej być nie może, jak było dotychczas; ale wierzę, że będzie lepiej!"

Odzywają się grzmoty oklasków i okrzyki ze sali: **„Wodza chcemy! Niech żyje zgoda narodowa! Precz z żydami! Niech żyje Drugi Marszałek Polski, Józef Haller"!**

Pułkownik dr. Modelski wspomniał w poprzedniem pięknem przemówieniu, że Hallerczycy nie należą do samochwalców i potępiają bałwochwalstwo. Polska jest własnością całego narodu polskiego, a nie jednostek. Trzeba przywrócić **samopoczucie.**

Akademję, którą trwała blisko trzy godziny zakończono odśpiewaniem „Roty" i okrzykami na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Kilku zasłużonych Hallerczyków odznaczył Generał Haller mieczykami, dekorując następujących: kpt. dr. Czarlińskiego ze Żnina, Alojzego Kowalskiego ze Żnina, Fr. Kalinowskiego, Rudnickiego, Tomaszewskiego, Romana Kowalskiego, Posłusznego II Antoniego, Polasika i Gołatę — z Bydgoszczy. Chorążym sztandaru bydgoskiego, którzy nieśli go odważnie 15 lat, druchom **Wolnemu i Pepesze,** wręczył p. Generał ozdobne dyplomy pamiątkowe.

* * *

Następnie odbył się wspólny obiad, podczas którego przybył **ks. płk. Wrycza z Pomorza,** owacyjnie przywitany. W obiedzie wzięli udział również **zdeklarowani Piłsudczycy, dawniejsi posłowie na Sejm,** którzy dotychczas nie byli zwolennikami ruchu narodwego. Nastąpiło znamienne zbliżenie się wszystkich powaśnionych odłamów.

Po południu odbyła się **poufna konfencja zaproszonych działaczy politycznych,** na której **ślubowano wytrwać w akcji konsolidacyjnej** i powołać **do życia potężny Front Narodowy.**

Akcji tej nie mogą już przeszkodzić, ani głupie żarty „Dzionkowe", ani przeszkody spowodowane „siłą wyższą". Wieczorem bowiem podczas zabawy Hallerczyków **nagle zgasły wszystkie światła.** Po 15 minutach defekt w elektrowni usunięto. Nie zdołał on w niczem zmącić zabawy, która była godziwa i dopuszczalna, jeśli się zważy, że jeszcze dzisiaj rano Radjo Polskie nadawało wesoły program muzyczny, wcale nie kolidujący z nastrojem chwili, to znaczy zbliżającemi się uroczystościami żałobnemi w Wilnie.

———::———

Narodziny Frontu Narodowego

sukcesem zjazdu Hallerczyków.

Zjazd prezesów Związku Hallerczyków, odbyty w Bydgoszczy w dniu 9-go maja 1936 r., powziął jednomyślnie następujące rezolucje:

1. Związani krwią i trudami żołnierskiemi z naszymi kolegami, poległymi w walce orężnej z Niemcami pod Rarańczą (15. II. 1918 r.) i Kaniowem (10. V. 1918 r.) — my, uczestnicy walk o Polskę, składamy ich pamięci wyrazy hołdu i zapewnienie, że **ani my ani młodsze pokolenia nie dopuszczą do sprzeniewierzenia się wielkim wskazaniom dziejowym i wyznaczonym szlakom,** któremi kroczyć musi Naród i państwo polskie, by zapewnić sobie należyte stanowisko wśród wolnych państw i narodów.

2. Pomni tradycyjnego **wiarołomstwa krzyżackiego,** zakończonego już raz upadkiem Rzeczypospolitej, pomni tegoż wiarołomstwa i za naszych już czasów — czego świadectwem jest właśnie **Rarańcza i Kaniów** — my, żołnierze Rzeczypospolitej — **protestujemy przeciwko sterowaniu polityki polskiej zagranicznej na drogi nienaturalnych sojuszów i przymierzy,** na których spotkać nas może tylko tradycyjna zdrada.

3. Świadomi, że z dzisiejszego **tragicznego naszego położenia** zarówno zewnętrznego jak i wewnętrznego wyprowadzić nas może **tylko wspólny wysiłek,** którego wyrazem może znowu być tylko rząd zaufania narodowego, — z wdzięcznością żołnierską i obywatelską przyjmuje Zjazd Chorągwi Pomorskiej Związku Hallerczyków do wiadomości fakt przyjęcia przez **Ignacego Paderewskiego i Józefa Hallera** inicjatywy **konsolidacji narodowej,** której celem jest **ratowanie bytu narodowego i państwowego i zlikwidowanie zagrażających już poważnie wstrząsów, których coraz częściej jesteśmy świadkami.**

Świadomi ciążącej i na nas odpowiedzialności za powodzenie tej inicjatywy, — pragniemy **powstałemu w ten sposób w Morges frontowi konsolidacji narodowej,** do którego przystąpiło już szereg ugrupowań politycznych — **oddać nasze wszystkie siły dla jak najszybszego zrealizowania tej konsolidacji,** w zasięgu której **nie może zabraknąć nikogo,** komu Ojczyzna jest drogą.

Posiedzenie Ligi.

Genewa, 11. 5. (PAT). Posiedzenie Rady Ligi Narodów, które wyznaczone było na poniedziałek o godz. 10.30 **odroczone zostało do godz. 17-ej tego samego dnia.**

Kronika

Bydgoszcz, dnia 11 maja 1936 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Eweljusza.
Jutro: Pankracego męcz.
Wschód słońca o godzinie 4.12.
Zachód słońca o godzinie 19.41.

—::—

Stan pogody.

Ciepło i pogodnie.

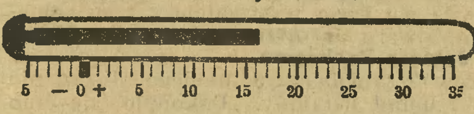
Wczoraj w godzinach popołudniowych było w Polsce naogół dość pogodnie i ciepło, jednak miejscami, zwłaszcza w zach. połowie kraju, notowano przelotne deszcze, często pochodzenia burzowego. Temperatura o godz. 14 wynosiła: 12 st. w Gdyni, 17 w Wilnie, 22 w Warszawie, 23 w Poznaniu i Bydgoszczy. Dziś rano w Bydgoszczy słonecznie. Przewidywany przebieg pogody: Dość ciepło i pogodnie. W dalszym ciągu skłonność do burz i przelotnych deszczów. Słabe, chwilami umiarkowane wiatry, przeważnie z kierunków południowo-wschodnich.

→ Stan dzisiejszy o godz. 10

····→ Stan wczorajszy

Termometr wskazywał dziś rano:

DYŻURY NOCNE APTEK
od 11—17 maja 1936 r.

1) Apteka Piastowska, Śniadeckich 49, telefon 36-82.

2) Apteka pod Zł. Orłem, Rynek Marszałka Piłsudskiego 1, telefon 30-98.

—::—

Telefon Pogotowia Ratunkowego 2615.

—::—

— **MUZEUM MIEJSKIE** otwarte codziennie od 9—16, w niedziele i święta od 11—14. Obecnie wystawa grupy artystów wielkopolskich „Plastyka“.

—::—

„LEKTURA“, wypożyczalnia książek przy ul. Gdańskiej 54, **posiada największy wybór beletrystyki ostatniej doby.** Wypożycza książki również na prowincję.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, w poniedziałek **„WIOSENNE PORZĄDKI“**, komedja Huxley'a.

We wtorek o godz. 7,30 w pierwszą rocznicę zgonu Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego odbędzie się akademja żałobna.

Aleksander Węgierko z zespołem „Reduty“ zawita do Bydgoszczy.

Jak już donosiliśmy, znakomity artysta i reżyser teatrów stolicy Aleksander Węgierko wystąpi gościnnie jedyny raz w otoczeniu zespołu „Reduty“ w głośnej sztuce B. Shaw'a **„ŻOŁNIERZ I BOHATER“**, która w Warszawie grana była z olbrzymiem powodzeniem przez pół roku przy wyprzedanej widowni. Spodziewać się należy, że zarówno interesująca sztuka Shaw'a jako też i gościna Al. Węgierki zgromadzą w sali teatru całą kulturalną Bydgoszcz. Ceny nader umiarkowane, przyczem zniżki nieważne.

—::—

— **Nowi mistrzowie w rzemiośle.** Egzamin mistrzowski złożyli w Poznaniu przed komisją egzaminacyjną następujący kandydaci z Bydgoszczy: pp. **Kurt Grześkowiak** w zawodzie brukarskim, **Maksymiljan Piekut, Franciszek Cieślewicz, Jan Ossowski i Konrad Gehrmann** w zawodzie murarsko-ciesielskim, **Jan Pełczyński, Roman Czaplewski i Walter Machholz** w zawodzie piekarskim, **Antoni Figiel i Tomasz Brzostowicz** w zawodzie szewskim, **Wiktor Piotrowski i Jan Schülke** w zawodzie stolarskim.

— **W powiecie bydgoskim podatek od każdego psa wynosi 3 złote rocznie.** W najbliższych dniach otrzymają zarządy gmin wiejskich kwestjonarjusze celem przeprowadzenia spisu psów, podlegających opodatkowaniu zgodnie z statutem powiatowym o samoistnym podatku od psów. Według nowego statutu podatkowego, wynosi podatek od każdego psa tylko 3 złote rocznie.

Na marginesie.

Wypadki były może nie nazbyt częste, dość przecież liczne, by zwrócić uwagę opinji na niepożądane zjawisko. Wyższy urzędnik, czasem nawet minister któregoś z resortów gospodarczych, przechodził w stan spoczynku i obejmował jakąś intratną posadę w przemyśle prywatnym, a bardzo często nawet i w państwowem przedsiębiorstwie. Zdarzało się też, że nowe stanowisko otrzymywał eks-dyrektor właśnie w tej dziedzinie, która podlegała do niedawna jego bezpośredniej, urzędowej kompetencji.

Jest oczywiste, że wśród ludzi, którzy urzędowy tytuł zamieniali na posadę prywatną, było sporo zmieniających pole działania z czystemi intencjami i w zgodzie z dobremi obyczajami. Trudno się jednak dziwić, że w opinji powstawały podejrzenia, iż niektóre takie przenosiny podszyte są geszeftem. Zdarzało się, że fakty ofiarowywania eks-dygnitarzom zyskownych posad prywatnych tłumaczono powszechnie „długami wdzięczności“ z tytułu szczególnych usług, które wyświadczał b. urzędnik prywatnym instytucjom lub przedsiębiorstwom za czasów swego urzędowania.

Obecnie praktyki tego rodzaju, budzące — słuszne czy niesłuszne, ale w każdym razie niepożądane — podejrzenia w opinji publicznej, mają ustać. Rząd uchwalił rozporządzenie, przewidujące specjalne rygory na urzędników, którzy poto porzucają służbę państwową, by zapewnić sobie korzystną posadę prywatną. Zarządzenie jest bardzo pożyteczne. Oby tylko było skrupulatnie przestrzegane...

*

Uwagi powyższe są bardzo słuszne. Można się pod niemi całkowicie podpisać, z tą jednak poprawką, że wypadki podobne były, niestety, aż nazbyt częste.

Uwagi są słuszne, ale najbardziej interesujące jest w nich to, kto je napisał. Oto ni mniej ni więcej, a konserwatywno-sanacyjny „Dziennik Poznański“, który dotąd bił wszystkie rekordy w wysługiwaniu się „grupie pułkowników“. A przecież nikt inny, ale właśnie „pułkownicy“ wprowadzili do naszego życia publicznego obyczaje, które teraz dopiero zostały urzędowo potępione.

Źle się musi dziać z „pułkownikowskim okrętem“, skoro z niego już konserwatywne szczury uciekają...

Testament.

Marszałku Polski. Śpisz już snem wieczystym,
A dzwon Zygmunta melodję swą snuje;
O Twego ducha potędze mocarnej
I o tem, jak Polska Ciebie opłakuje.

W słonecznej sławie hetmaniłeś Polsce,
Którą wyniosłeś na potęg wyżyny;
Dają Jej Wolność i Moc i Zwycięstwo
I w srogich bojach zdobyte wawrzyny.

Szedłeś przez życie, jak rycerz bez skazy,
Imię swe wiążąc z imieniem Chrobrego;
I imieniem świętem, jak imię Kościuszki
I bohaterstwem króla Batorego.

Testament, który nam pozostawiłeś,
Jest drogowskazem dla nas w swej spuściźnie,
Każe on pracą, honorem i męstwem
Do ostatniego służyć tchu Ojczyźnie.

Niech ten Testament będzie podwaliną
Zgody, jedności Narodu całego;
Bratnią miłością natchnie serca nasze,
Usunie waśnie, obroni od złego.

A zjednoczeni mocą Testamentu,
Wielkiego w dziejach dokonamy dzieła,
Narodom innym przodować będziemy,
Z pieśnią na ustach: „Jeszcze nie zginęła“...

Leon Jaroszyński.

Pokłosie niedzielne

Napewno jest maj. Kto ze względu na jakąś przyrodzoną nieufność do słowa drukowanego nie chce wierzyć kalendarzowi, niech bez obawy uwierzy — ułanom. A mianowicie tym dwom niewątpliwie dzielnym kapralom 16 pułku ułanów, którzy zrana i z wieczora wygrywają na trąbkach hejnały z wieży Klarysek. Unoszą się nad miastem sercu miłe pieśni Maryjne, a ludzie przystają rozradowani pośrodku jezdni, aby nic z niespodzianej w rozgwarze miasta melodji nie uronić. Jak to dobrze, że w Bydgoszczy prawie że niema samochodów. Bo w razie jakiegoś — nie daj Boże — wypadku, jeszczeby ktoś miał pretensje do majowych hejnałów. I byłaby szkoda niepowetowana, bo odgłos tych trąbek ułańskich naprawdę krasi życie miasta. Dużo szczerej wdzięczności należy się naszym „białym“ ułanom za ich piękne granie!

* * *

Sezon został już otwarty wszędzie, to znaczy: na ziemi, na wodzie i na lądzie. Rzeczą charakterystyczną dla dzisiejszych czasów jest to, że najpierw ruszyło się wszystko w — powietrzu. Dopiero po szybownikach poszli tenisiści i panujący na wodzie wioślarze.

Tenisiści z B. K. S. trafili najgorzej, bo w czas deszczu. Dla chcącego niema jednak nic trudnego. Deszcz spędza z kortów, ale żaden żywioł nie odpędzi od stolików bridżowych. Więc w tenisie odrobi się zaległości przy przychylniejszej sposobności, a tymczasem grało się też: w bridża i na gramofonie.

Wioślarze otworzyli sezon, a więc życie Bydgoszczy poszło od wczoraj pełnym biegiem. Tłumy ludzi, tłumy łodzi — to najlepszy dowód wielkości naszego miasta. Wioślarstwo łączy pokolenia. Równie entuzjastycznie oklaskiwano kilkuletniego wioślarza w pełnej gali, sterującego jedynką, jak ósemkę senjorów B. T. W., której załogę stanowili reprezentacyjni ojcowie rodzin. Sport jest potęgą, a sport wioślarski to już największą!

* * *

Niedziela była wypełniona jak rzadko. W powietrzu wisiała burza, ale szczęśliwie przeszła gdzieś bokiem, zlekka tylko zawadzając o audycje radjowe rozgłośni toruńskiej.

Poważny charakter i duże rozmiary miały manifestacje z okazji przyjazdu generała Hallera, a także uroczystość 60-lecia Tow. śpiewu św. Wojciecha wypadło wcale okazale.

Imprezy sportowe i majówki wypełniły dzień bez reszty.

(hak).

Zgon Spenglera.

Jak już donosiliśmy, w Monachjum zmarł Oswald Spengler, filozof głoszący upadek zachodniej Europy.

—::—

— **Wykupujcie zastawy z lombardu!** Jak się dowiadujemy z Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Bydgoszczy, odbędzie się wkrótce w Oddziale Zastawniczym K. K. O. licytacja niewykupionych wzgl. nieprolongowanych przedmiotów. K. K. O. informuje nas, że zastawy znajdujące się w Oddziale Zastawniczym ponad pół roku, mimo ich prolongowania muszą być w całości wykupione, w przeciwnym razie podlegać będą licytacji. Pozostałe zastawy można za częściową upłatą długu sprolongować na dalszy termin. Zainteresowanej klienteli radzimy z wykupieniem lub prolongowaniem zastawów nie zwlekać.

Obrońcy Lwowa z listopada 1918 roku.

Liczne, zbyt często powtarzające się głosy, przedewszystkiem z grona samych obrońców Lwowa, jakoby członkami Związku były także takie osoby, które nie brały udziału w obronie Lwowa od 1—22 listopada 1918 r., skłoniły Radę Zawiadowczą Związku do utworzenia komisji weryfikacyjnej, której powierzono przeprowadzenie ponownej i ostatecznej weryfikacji głównie wszystkich członków Związku, a także i tych uczestników walk z listopada 1918 r., którzy, chociaż nie są członkami Związku, poddadzą się dobrowolnie weryfikacji i przedstawią w tym celu komisji weryfikacyjnej wymagane do weryfikacji dokumenty.

Prace komisji przewidziane są do końca czerwca 1936 r., poczem zostanie wydana drukiem księga, zawierająca nazwiska obrońców Lwowa i po tym czasie nikt już weryfikowany nie będzie.

Zauważa się, że posiadanie Krzyża Obrony Lwowa nie stanowi jeszcze weryfikacji i każdy, komu na tem zależy, winien starać się o przeprowadzenie weryfikacji formalnej.

Wnioski, do których należy dołączać własnoręcznie wypełniony nowy arkusz ewidencyjny Związku, szczegółowe przedstawienie służby w obronie Lwowa w czasie od 1—22 listopada 1918 r. i dowody (zaświadczenia, stwierdzające udział w obronie Lwowa w czasie od 1—22 listopada 1918 r.), wkońcu dwie fotografje w formacie 6½×4½ cm., należy przesłać wprost do Związku Obrońców Lwowa z Listopada 1918 r. we Lwowie, ul. Rutowskiego 11 lub składać na ręce delegata Związku Obrońców Lwowa na województwo poznańskie, p. Władysława Hostyńskiego, Poznań, ul. Wierzbięcice 27, który też udziela wszelkich informacyj.

Prasę prowincjonalną prosi się o przedrukowanie niniejszego komunikatu.

Wł. Hostyński,
delegat Z. O. L. na Wielkopolskę

Czytelnicy nasi mają głos.

Do kogo zwrócić się o pomoc?

Od kilku tygodni wojskowa szkoła jazdy odbywa swoje ćwiczenia po ulicach Zamojskiego, Paderewskiego, Alejach Mickiewicza, Ossolińskich i t. d. Stan taki przyprawia o zdenerwowanie mieszkańców tych ulic, a jeszcze bardziej właścicieli domów, którym te jazdy otrząsają mury.

Prócz tego nad ranem i zwykle po godz. 5-tej jakiś wóz ciężarowy, jadąc przez ulicę Zamojskiego i trąbiąc, budzi ludzi, potrzebujących spoczynku.

Takie stosunki są naprawdę niemożliwe do pomyślenia w miastach zachodniej Europy, gdzie wzsystkie zbyteczne sygnały dźwiękowe są zakazane.

Prof. Ch.

—::—

— **Zjazd delegatów Stronnictwa Narodowego** zwołany został na dzień Wniebowstąpienia Pańskiego (21 maja) do Bydgoszczy. Na zjazd zapowiedzieli swój przyjazd z referatami: prezes dr. Czesław Meissner z Poznania, dr. Tadeusz Wróbel z Wolsztyna i organizator sekcji młodych Kempiński z Poznania. Liczbę uczestników zjazdu, już zgłoszonych, podaje prasa endecka na blisko tysiąc. Przejdą oni w pochodzie z ogrodu Patzera rano po godzinie 9 do kościoła Najśw. Serca Jezusa — na Plac Piastowski, a stamtąd udadzą się do Resursy Kupieckiej na obrady.

Przygotujemy się do obrony przed gazami.

Najlepszem zabezpieczeniem przed zabójczem działaniem bojowych środków chemicznych — gazów trujących jest maska przeciwgazowa. Zaopatrzenie się ludności cywilnej w ten sprzęt, należy do obowiązku każdego z nas, jeżeli nie chcemy ulec skutecznemu działaniu gazów.

Zarząd Obwodu Miejskiego Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, chcąc ułatwić obywatelom nabycie sprzętu obrony przeciwgazowej t. j. maski przeciwgazowej oraz korzystając z pomocy pp. aptekarzy, urządził specjalne stoiska w kilku aptekach a mianowicie: Apteka Centralna przy ul. Gdańskiej, Apteka pod Łabędziem przy ul. Gdańskiej, Apteka przy Pl. Teatralnym, ul. Marsz. Focha.

W wymienionych aptekach może każdy obywatel obejrzeć i przymierzyć maskę przeciwgazową i kupić ją. Także przy stoiskach z maskami przeciwgazowemi będzie wyłożona lista, do której można się zapisać na członka LOPP. Szczegóły dotyczące sprzętu obrony przeciwgazowej udziela sekretarjat Obwodu Miejskiego L. O. P. P., Grodzka 25, telefon 2600.

ZMARLI:

Śp. **Władysław Paliczak,** współzałożyciel cechu fryzjerskiego w Wągrowcu.

Śp. **Marjanna Brauzowa,** lat 77, w Pustachowie pod Gnieznem.

Śp. **Stefanja z Gruczów Pawlikowska** w Wałdowie Szlacheckiem.

Śp. **Karol Rakowski** w Poznaniu.

Śp. **dr. Halina Amrogowicz-Zemankowa** w Poznaniu.

Włochy ogłosiły aneksję Abisynji.

(Ciąg dalszy).

froncie przez małe oddziały, ale przez takie, które **nie rzuciły ani na chwilę sztandaru!**

Liga znajduje się wobec **kwadratury Koła.** Gdyby uznała aneksję, wydałaby **wyrok moralny na siebie.** Jeśli nie wyda, **ugruntuje zatarg anglo-włoski i przedłuży go w sposób bardzo dla Europy niebezpieczny.** Tak więc będziemy teraz świadkami sesji, konferencyj, komitetów, odroczeń i innych arcy-ligowych metod do **tumanienia opinji świata w momentach beznadziejnych.**

Mianowanie Badoglio — wicekrólem, jest wspaniałym sposobem **usunięcia go z pola... konkurencji z Mussolinim.** Ten ostatni nie lubi koło siebie zbyt wielkich jak **Grandi, Balbo, a teraz Badoglio!**

Azana prezydentem Hiszpanji.

Madryt, 11. 5. (PAT). Azana został obrany prezydentem Hiszpanji, uzyskując **754 głosy na 846 głosujących.**

*

Madryt, 11. 5. Onegdaj około północy odbyło się zebranie socjalistycznych deputowanych i t. zw. compromissarios. Po ożywionej dyskusji compromissarios desygnowali Azanę na stanowisko prezydenta republiki. Uchwała ta zapadła 85 głosami przeciwko 21. Po tem posiedzeniu zebrali się przedstawiciele Frontu Ludowego, o czem ogłoszono następujący komunikat: Ponieważ wszystkie partje, tworzące Front Ludowy, zgodziły się na Azanę, jako na kandydata Frontu Ludowego, komitet centralny Frontu Ludowego proklamuje Azanę na kandydata Frontu Ludowego w wyborach na prezydenta republiki.

Azana przybył wieczorem na zebranie compromissarios swej partji, t. j. stronnictwa lewicy republikańskiej. Oświadczył on m. in. co następuje: Partja nie ulegnie zmniejszeniu przez to, że ja odejdę. W stronnictwie naszem jest dużo wartościowych ludzi, którzy będą umieli kierować partją. Na stanowisku prezydenta republiki bronić będę ustroju, choćby nawet trzeba było przelać krew. Będę prezydentem nieprzekupnym i niczego nie lękającym się. Nie ścierpię, aby poniżano republikę. (PAT).

W japońskim parlamencie omawiano sprawę wojny z Rosją.

Tokio, 9. 5. (PAT). Na posiedzeniu izby jeden z posłów oświadczył: **obecne stosunki wiecko - japońskie sprawiają wrażenie** .śród **społeczeństwa, że istnieje możliwość wybuchu zbrojnego zatargu pomiędzy ZSRR a Japonją każdej chwili.**

W odpowiedzi na to premjer Hirota oświadczył: Przyjąłem zlecenie cesarza o utworzeniu gabinetu w przekonaniu, że będę w stanie rozstrzygnąć wszystkie zagadnienia obecnie i w najbliższej przyszłości, **a w tej liczbie i zagadnienia sowiecko-japońskie.**

Lotnicze wojska sowieckie tworzą bazy na Słowaczyźnie.

Polska zostaje wzięta we dwa ognie.

Genewa, 11 maja. (PAT) Przedstawiciele organizacyj słowackich złożyli w sekretarjacie generalnym Ligi Narodów notę z protestem przeciwko **penetracji sowieckiej na Słowaczyźnie.**

Nota twierdzi, iż w kilku miejscowościach sowieckich **wojska lotnicze i saperskie stacjonują na Słowaczyźnie w związku z organizowaniem baz lotnictwa sowieckiego w Czechosłowacji.**

Nad Dunajem i przy ujściu rzeki Ipel w kilku miejscowościach wybudowano specjalne baraki, w których **kwaterowane są oddziały sowieckie.** Baraki te wybudowane zostały m. in. w Piszczanach i Trenczynie. Członkowie delegacji sowieckiej w towarzystwie władz czeskich **przeprowadzają wojskową inspekcję terytorjum Słowacji.**

*

Jeżeliby wiadomość ta została potwierdzona, stanęlibyśmy oko w oko z olbrzymiem niebezpieczeństwem. Sowieckie wojska w Czechach — to inaczej **Polska wzięta we dwa ognie,** to widmo rosyjskich bombowców, które będą usiłowały zniszczyć nasz przemysł i kopalnie węgla na Śląsku.

Trzeba się już teraz przygotować, że niestety jeśli to nie jest już prawdziwe, to będzie niem w najkrótszym czasie i Polska zostanie **osamotnionym bastjonem, broniącym świat przed czerwoną zarazą.**

Włochy a mandat nad Palestyną

Sensacyjne pogłoski.

Londyn. (KAP). Jak podaje londyński tygodnik „The Universe" z dnia 1 maja rb. w artykule „Astrange Rumour" (Dziwne pogłoski), rozeszły się sensacyjne wieści, że Mussolini podczas mającej się odbyć międzynarodowej konferencji nad podziałem surowców i mandatów, ma wystąpić z niezwykłym wnioskiem oddania mandatu nad Palestyną Włochom, motywując tem, że nad tym krajem, gdzie znajdują się drogie całemu chrześcijaństwu pamiątki, winien sprawować pieczę katolicki Rzym, w którym znajduje się również siedziba Ojca Chrześcijaństwa, papieża.

W związku z tą pogłoską agencja Reutera czyni pewne uwagi, zaznaczając, że oczywiście byłoby dla sprawy Kościoła pożądane, aby opiekę nad ziemią świętą sprawowało państwo nawskroś katolickie. Ale jednak sfery watykańskie, według twierdzenia wspomnianej agencji, napewno nie biorą udziału w propagandzie tego projektu, gdyż Watykan zdaje sobie sprawę, do jakiego stopnia bezstronnem i pełnem szacunku jest stanowisko, jakie Wielka Brytanja zajmuje wobec katolicyzmu w swych kolonjach i krajach mandatowych, a m. in. w Palestynie i w Indjach.

Ze zjazdu Hallerczyków w Bydgoszczy.

DEFILADA NA ULICY JAGIELLOŃSKIEJ. (Fot. J. Czarnecki).

Poprawa sytuacji w Palestynie.

Jerozolima, 11. 5. (PAT). Sytuacja w Palestynie uległa pewnej poprawie. Doszło jedynie **do demonstracyj przed meczetem w Jaffie.** Jutro przybędą do Palestyny **dwa pułki wojska angielskiego z Egiptu.**

GENERAŁ JÓZEF HALLER I PŁK. DR. MODELSKI W BYDGOSZCZY. (Fot. J. Czarnecki).

W Tucholi utworzono bezprocentową kasę pożyczkową

Tuchola. (fm) Odpowiednie czynniki, kierowane troską o utrzymanie chrześcijańskich przedsiębiorstw i przyjście z pomocą ich właścicielom, postanowiły założyć Tow. Kasy Bezprocentowych Pożyczek na miasto i powiat Tuchola.

W tym celu do sali rady pow. zwołano konstytucyjne zebranie przedstawicieli cechów rzemieślniczych, korporacyj przemysłowych, kupców i rzemieślników samodzielnych. Przewodniczył zebraniu p. burmistrz Saganowski, który zreferował również statut Towarzystwa, przyczem zaznaczył, że założenie takiej kasy byłoby ze wszechmiar pożądane, albowiem dałaby ona mniej zamożnym właścicielom przedsiębiorstw okazję do korzystania z kredytów bezprocentowych, co uchroniłoby niejednego przedsiębiorcę od konieczności zlikwidowania warsztatu pracy. Następnie szczegółowo kwestję założenia kasy bezprocentowej wyjaśnił p. wicestarosta Biedrzyński, zaznaczając, że praca zarządu pełniona jest honorowo, zatem o żadnych zyskach, czy wynagrodzeniach mowy być nie może.

Po omówieniu sprawy kapitału zakładowego uchwalono jednogłośnie założenie kasy w Tucholi, z działalnością na miasto i powiat. Na wniosek jednego z obecnych zmieniono pkt. 2 statutu, że członkiem może być każdorazowy obywatel R. P. - chrześcijanin. Sprawę składek ustalono w ten sposób, że składkę miesięczną ustalono od członka rzeczywistego 50 gr miesięcznie, od członka nadzwyczajnego 50 gr i więcej.

Do zarządu wybrano pp.: burm. Stan. Saganowskiego, Michała Augustyńskiego, mistrz malarski, Jan Latzke, mistrz piekarski, Leon Urbanowski, kupiec, Stan. Maćkowski, kupiec. Zastępcami pp.: Edm. Dahlke, kupiec i Teofil Praśniewski, przemysłowiec — wszyscy z Tucholi.

Komisja rewizyjna pp.: Stan. Rakowski, ziemianin z Żalna, Bolesław Dobbek, rendant K. K. O. z Tucholi, Teofil Gulgowski, mistrz kowalski z Kiełpina. Zastępcy pp.: Juljan Piotrowski, mistrz kowalski z Tucholi, Józef Matuszewski, mistrz kowalski i kołodziejski z Tucholi.

Zarząd postanowił w najbliższym czasie przystąpić do realizacji planów i uruchomienia tej kasy.

Święto narodowe w Rumunji.

Święto narodowe w Rumunji.

Bukareszt, 11. 5. (PAT). Wczoraj Rumunja obchodziła uroczyście swe święto narodowe, będace rocznicą uzyskania niepodległości i zjednoczenia kraju. Równocześnie obchodzono 70 rocznicę panowania dynastji. Dało to powód do wielu manifestacyj na cześć króla Karola.

Połączenie dwóch frontów.

Rzym, 11. 5. (PAT). Połączenie wojsk frontu północnego z wojskami frontu południowego nastąpiło w dniu wczorajszym, gdy **baon 46 p. p. idący z Addis Abeby, wkroczył do Diredaua, zajętego już przedtem przez baon 221 legji Włochów z zagranicy.**

Tragiczny wybuch torpedy.

Tokio, 11. 5. (PAT). Ministerstwo Marynarki komunikuje, że w arsenale w Kobe nastąpił wybuch torpedy. Jeden robotnik poniósł śmierć na miejscu, a 5 jest ciężko rannych.

Tragiczna miłość oficera marynarki.

Podwójne samobójstwo w Gdyni.

Gdynia, 11. 5. (tel. wł.). Gdynia poruszona jest **tragedją dwojga młodych ludzi, których życie padło ofiarą wielkiej miłości.** W czasie przyjęcia w mieszkaniu pp. Nowaków przy ul. Podlaskiej 9 **popełnił samobójstwo 26-letni porucznik Marynarki Wojennej Władysław Ambrożej,** a w ślad za nim pozbawiła się życia wystrzałem z tego samego rewolweru **narzeczona porucznika 25-letnia Jolanta Zychówna.**

Powód samobójstwa młodego oficera nie został dotąd ustalony. Dokonało się ono nagle, gdy towarzystwo zebrane w mieszkaniu pp. Nowaków wyszło z jadalni. **Porucznik Ambrożej zastrzelił się w obecności narzeczonej, a Zychówna zrobiła to samo, gdy do jadalni wpadli zaalarmowani wystrzałem i jej krzykiem domownicy.**

Zychówna była z zawodu tancerką, jednak od kilku miesięcy z miłości dla narzeczonego i na jego żądanie zerwała z tym zawodem. Wszystko wskazuje na to, że porucznik Ambrożej i Zychówna kochali się bez zastrzeżeń i żadnych nieporozumień między nimi nie było. **Dochodzenia w sprawie tajemniczych samobójstw, które miały miejsce w nocy z niedzieli na poniedziałek, prowadzi żandarmerja i policja.**

Tajemnicze samobójstwo aktora w Toruniu.

Przypadkowe przy umyślne pozbawienie się życia?

W sobotę, dnia 9 bm. o godz. 11,30 w rekwizytorni Teatru Ziemi Pomorskiej rozległ się strzał i w chwilę potem pozostali jeszcze w teatrze artyści i pracownicy stwierdzili z przerażeniem, iż młody, **20-letni aktor Sergjusz Miłusz,** występujący pod pseudonimem Allan, pozbawił się życia. Kula rewolwerowa przeszyła mu serce, powodując **śmierć na miejscu.**

Ponieważ denat nie pozostawił żadnych listów, oraz nie zdradzał najmniejszego podenerwowania, istnieje przypuszczenie, iż **samobójstwo to było przypadkowe.** W pół godziny bowiem przed tragiczną chwilą, ś. p. Miłusz był u p. dyr. Brackiej, z którą b. serdecznie rozmawiał, jak również z koleżankami. W rekwizytorni znalazł się celem wyczyszczenia rewolweru i przy tej czynności, nie wiedząc (najprawdopodobniej) o tem, że w lufie jest kula, przypadkowo ściągnął spust i pozbawił się życia. W magazynku rewolwerowym nie było żadnego naboju.

O tragicznej śmierci popularnego Allana powiadomiono jego ojca, który w dniu wczorajszym przybył do Torunia.

Ś. p. Sergjusz Miłusz urodził się w Moskwie, gimnazjum ukończył w 17 roku życia w Poznaniu, poczem poświęcił się karjerze scenicznej. Występował w Poznaniu, potem w Warszawie i w ub. roku przybył do Torunia.

Silna burza i ulewa przeciągnęła nad Świeciem i powiatem.

Świecie, n. W. (t). Wczorajszej niedzieli przeciągnęła nad Świeciem i okolicą silna burza z grzmotem i ulewnym deszczem. Woda spływała strumieniami całą szerokością ulic. Co chwila uderzały też gromy, lecz na szczęście tylko nieszkodliwe. Szkody nie powstały. Była to pierwsza w tym roku burza o tak wielkich rozmiarach.

Wydział Powiatowy w Bydgoszczy

Nr. Drog. 15/59/36

Bydgoszcz, dnia 30 kwietnia 1936 r.

Do Redakcji Dziennika Bydgoskiego

w miejscu.

W związku z artykułami: **„Kto odpowiada za przerwę w budowie mostu pod Rynarzewem? Wyjaśnienia Starosty Krajowego"** w nr. 79 Dziennika Bydgoskiego z dnia 3-go kwietnia 1936 r. oraz **„Nareszcie wychodzi na jaw prawda o moście pod Rynarzewem. Urzędowe wyjaśnienie Starosty Krajowego w Poznaniu"** w nr. 98 Dziennika Bydgoskiego z dnia 26 kwietnia 1936 r. na podstawie § 11 ustawy prasowej uprasza podpisany Wydział Powiatowy o umieszczenie następującego sprostowania:

Twierdzenie P. Starosty Krajowego Begalego, jakoby oświadczenie Komisji Drogowej, wydrukowane w art. „Prawda o drogach w powiecie bydgoskim" w nr. 37 Dnia Bydgoskiego z dnia 11, 12 i 13 kwietnia 1936 roku „zawierało nieścisłości, których niesprostowanie musiałoby wywołać w opinji publicznej niekorzystną ocenę działalności Starostwa Krajowego" wymaga sprostowania, albowiem oświadczenie Komisji Drogowej zawierało zupełnie ścisłe cyfry z gospodarki drogowej i jej stanu z lat oczywiście ostatnich, który to stan ułożył się niezupełnie zgodnie z zasadami umowy z roku 1909 między Powiatowym a Wojewódzkim Związkiem Samorządowym, lecz na skutek jednostronnych zmian, nie ze strony Powiatowego Związku Samorządowego w Bydgoszczy dokonanych. Wymaga też sprostowania ujęcie sprawy ze strony P. Starosty Krajowego, jakgdyby po stronie Powiatowego Związku Samorządowego w Bydgoszczy istniał tylko obowiązek wynikły z oddania na własność określonych w umowie w granicach powiatu bydgoskiego położonych dróg prowincjonalnych, a nie było praw, płynących z umowy, gdyż umowa z 1909 r. była dwustronną i z §§ 5 i 6 jej postanowień płynie prawo do żądania od Starostwa Krajowego 93.987 mkn. rocznej renty wartości przedwojennej oraz odciążenia powiatu od ewentl. dalszych obciążeń, spowodowanych zwiększonemi wydatkami na rzecz dróg innych powiatów, administrowanych bezpośrednio przez Starostwo Krajowe. Prawo to w omawianem oświadczeniu Komisji Drogowej jest kluczem całego zagadnienia. Również są ścisłe cyfry podane przez Komisję Drogową i wyjęte ze sprawozdań rocznych Powiatowego Związku Samorządowego w Bydgoszczy, sprawozdań przyjętych przez władze nadzorcze.

Jakoteż ścisłe są daty — odnośnie norm konserwacji poszczególnych dróg — ustalonych przez Starostwo Krajowe w Poznaniu pod liczbami 219/27 — 7 z dnia 18. I. 27 r., 1164/29 — VII. z dnia 13. II. 1929 r. wzgl. 3612/31 — VII. z 16. IV. 31 r. Ścisłe są też pozycje rent drogowych za lata 1930/31, 1931/32, 1932/33, 1933/34, 1934/35 i 1935/36 jak dokumenty Starostwa Krajowego wskazują. Ścisłe są też pozycje podatku wojewódzkiego, opłacanego przez Powiatowy Związek Samorządowy na rzecz Starostwa Krajowego, jak dokumenty tegoż Starostwa wskazują.

A gdy się mówi w oświadczeniu P. Starosty Krajowego jedynie o obowiązkach, a nie przytacza praw Powiatowego Związku Samorządowego w Bydgoszczy, nie wychodzi na światło publiczne w należytem zestawieniu charakter umowy. W chwili podpisania umowy **nie było wogóle świadczeń Powiatowego Związku Samorządowego na rzecz 219 km dróg przejętych od Poznańskiego Wojewódzkiego Związku Komunalnego,** natomiast Starostwo Krajowe wpłacało 93.987 mkn. jako rentę do umowy wprowadzoną. Zaś w roku gospodarczym 1935/36 na podstawie sprawozdania rocznego renta Starostwa Krajowego na drogi wynosiła tylko 56.849,03 zł, udział Skarbu Państwa na drogi państwowe 58.526,90 zł, **zaś świadczenia Powiatowego Związku Samorządowego 115.420,57 zł i to przy zupełnie różnych warunkach utrzymania dróg i wobec tak nasilonego ruchu samochodowego, jaki panuje w obrębie Bydgoszczy.**

Oświadczenie P. Starosty Krajowego, nie wchodząc w istotne zagadnienie utrzymania dróg w powiecie, które głównie było przedmiotem wyjaśnienia komisji drogowej Wydziału Powiatowego, obraca się wokół sprawy mostu pod Rynarzewem. Nie wchodząc w szczegóły, Wydział Powiatowy stwierdza, że Starostwo Krajowe nie otrzymało ze strony Wydziału Powiatowego żadnego oświadczenia o przystąpieniu do budowy mostu własnymi funduszami, natomiast Wydział Powiatowy podnosił, że most przebuduje, o ile dostanie na to fundusze bądź z Funduszu Pracy, bądź w drodze zwrotu, nadpłaconych kwot na drogi państwowe i wojewódzkie. Rozbiórka mostu została dokonana na zarządzenie Wydziału Powiatowego, po decyzji rozpoczęcia robót przy moście, powziętej przy obecności dwóch delegatów Starostwa Krajowego panów inżynierów Okulicza i Łukawskiego i po komisyjnem zbadaniu mostu w obecności przedstawiciela wojewódzkiej władzy nadzorczej.

Wydział Powiatowy nie jest dotąd w posiadaniu aktu, mocą którego mógłby kwestjonować uprawnienia delegatów fachowych Starostwa Krajowego.

Kwestja prowizorycznego mostu objazdowego wymaga o tyle sprostowania, że wobec braku pieniędzy na most właściwy i to po stronie obu kontrahentów w czasach, gdy dalsze obciążenie ludności jest niemożliwe, przyjęto objazdy, ogłoszone w czasopismach powiatowych, Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym i w sposób lokalnie przyjęty, za wystarczające.

Zamiast sprostowań ustępów w oświadczeniu P. Starosty Krajowego odnośnie oddania budowy mostu Starostwu Krajowemu i subwencji 100.000 zł przesyła się treść następującego **wyciągu** z dokumentów Starostwa Krajowego:

Krajowy Urząd Budownictwa na okręg północny w Bydgoszczy

ul. Kwiatowa nr. 8 tel. 11 11

L. dz. 482/36

Bydgoszcz, dn. 16 marca 1936 r.

Do Wydziału Powiatowego

w Bydgoszczy

W myśl porozumienia się niżej podpisanego i Krajowego Wyższego Radcy Budownictwa Pana Inż. Pospieszalskiego z Naczelnikiem Wydziału Kom. Bud. Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego Panem Inż. Zakrzewskim, Starostwo Krajowe przejmuje budowę tylko samego mostu, natomiast budowę ramp dojazdowych oraz utrzymanie tymczasowego objązdu pozostawiono nadal Wydziałowi Powiatowemu.

(—) **Inż. Łukawski,**
Krajowy inspektor budownictwa.

Starosta Krajowy w Poznaniu

L. dz. 2088/36 — T. K.

Przedmiot: Sprawozdanie i uznanie wydatków powiatu bydgoskiego na budowę mostu na kanale Górnej Noteci.

Poznań, dnia 8 kwietnia 1936 r.

Do Wydziału Powiatowego

w Bydgoszczy

Po porównaniu zestawienia wydatków Powiatu na budowę mostu na kanale Górnej Noteci oraz dojazdów do niego za czas od 9 sierpnia 1931 do 31 grudnia 1935 r. w wysokości 45.457,06 zł i wykazanych późniejszych w kwocie 1.761,70 zł z oryginalnemi dowodami, znajdującemi się w Powiatowej Kasie Komunalnej, końcową sumę zestawienia za czas od 9. 8. do 31. 12. 1935 r.

sprostowałem z kwoty	45.457,06 zł
na kwotę	44.974,30 zł
Sprostowane zestawienie od 9. 8. do 31. 12. 35 r.	44.974,30 zł
Sprostowane zestawienie od 1. 1. do 16. 3. 36 r.	1.685,30 zł
Razem:	**46.659,60 zł**
Doliczam wadjum inż. p. Prochaski 2.000,— zł i 10% gwarancję z rach. z 25. 9. 35 r. 704,40 zł	2.704,49 zł
Ogółem:	49.364,09 zł
Wydział Powiatowy otrzymał zaliczki na budowę w ogólnej kwocie	50.000,— zł
pozostaje zapas	**645,91 zł**
Do tego doliczam dochód uzyskany ze sprzedaży ściętych drzew drogowych na przestrzeni wykonania rampy wschodniej w kwocie	114,30 zł
ogółem zapas:	760,21 zł

Równocześnie zaznaczam, że podane w zestawieniu wydatków A) „Roboty wykonane we własnym zarządzie" poz. 2) zrywanie szosy, poz. 3) zwózka ziemi do ramp, poz. 4) różne — następnie B) „Roboty wykonane sposobem przedsiębiorczym przez inż. Prochaskę z Poznania i C) „Dozór przy budowie ramp i mostu", wykonano zgodnie z podanemi kosztami i celowo.

Starosta Krajowy

z p. (—) Pospieszalski,
Krajowy Wyższy Radca Budownictwa.

Pieniądze w kwocie **49.364,09 zł** wpłynęły z Kasy Głównej Starostwa Krajowego z Poznania.

Po oddaniu budowy mostu już nie interesował się Wydział Powiatowy, czy dalsze kwoty zostały przekazane, czy nie, w każdym razie do kasy Wydziału Powiatowego 100.000 zł nie wpłynęły.

Ponieważ oświadczenie Pana Starosty Krajowego w ostatnim ustępie mówi: „O braku prawnego obowiązku udzielenia subwencji na most" musi Wydział Powiatowy sprostować jak następuje:

Umowa pomiędzy „Prowincjonalnym Związkiem prowincji Poznańskiej" i Powiatowym Związkiem Komunalnym z dnia 22 marca 1909 r. zawiera w § 9 postanowienie, że nie może być jednostronnie wypowiedziana, a tem mniej jednostronnie zmieniona.

Ustawa z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 6/21 poz. 32) w art. 8 postanawia, że „nie narusza praw i obowiązków, opartych na umowach lub na innych tytułach prawnych, co do dróg wszelkich kategoryj".

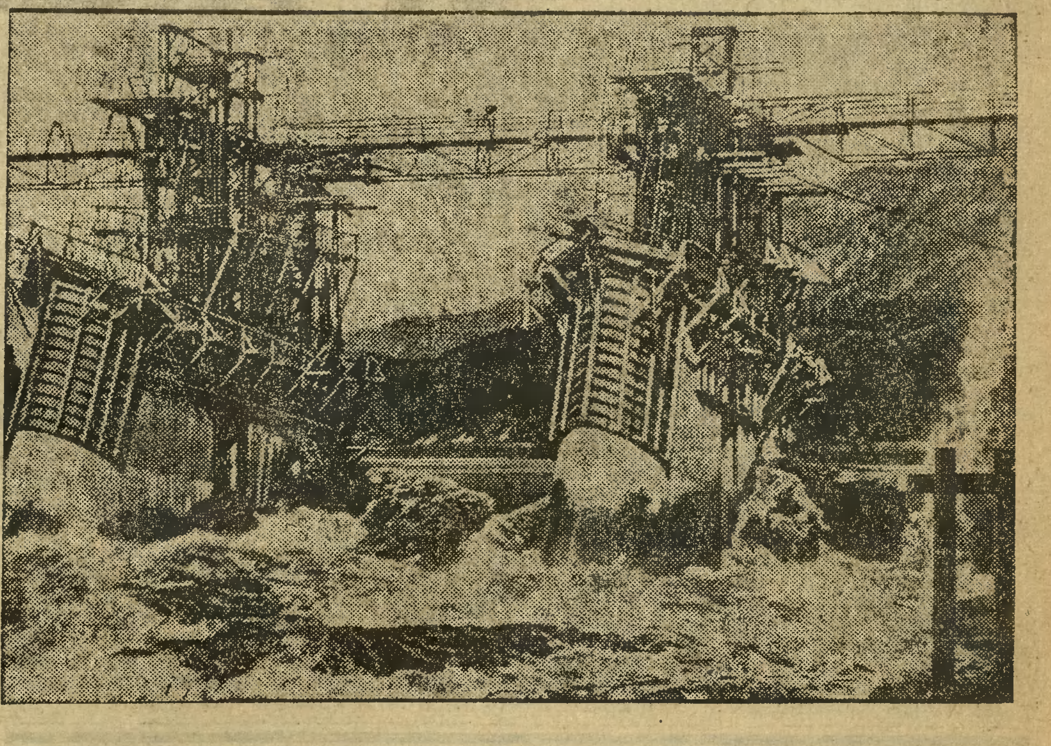
Wobec takiego stanu rzeczy, że tam, gdzie chodzi o prawa Powiatowego Związku Samorządowego umowa nie jest ściśle dotrzymywana, zaś tam, gdzie chodzi o obowiązek, wykonanie umowy jest wymagane — wreszcie, celem sprowadzenia niniejszej sprawy na drodę właściwą, oddał Wydział Powiatowy kwestję wzajemnych praw i obowiązków rozstrzygnięciu względnie ustaleniu, czy umowa jeszcze w obecnym stanie istnieje, sądowi rozjemczemu na podstawie § 10 zawartej umowy, a tem samem nie powróci do żadnej polemiki prasowej poza ewentualnem ogłoszeniem orzeczenia Sądu rozjemczego.

Wydział Powiatowy powiatu bydgoskiego:

Przewodniczący:
Stefanicki, Starosta Powiatowy.

Radzimiński — Stan. Alkiewicz, St. Markiewicz, H. Świnarski, X Hamerski.

Powódź w Ameryce.

Rzeka Kolumbja w Stanach Zjednoczonych Am. Półn. wylała, niszcząc mosty i tamy. Rozmiary zniszczenia widzimy na zdjęciu.

PROGRAMY RADJOWE

Co usłyszymy dziś z Warszawy w godzinach popoł.

15,30: Muzyka salonowa w wyk. małej ork. P. R. 16,00: Tr. z przybycia do Gdyni s/m „Batory" (z Gdyni). 17,00: „W kancelarji adwokackiej" - skecz Szymona Pigwy (z Poznania). 17,15: Minuta poezji. 17,20: Duety w wyk. Izy Roli i Berty Bragińskiej. 17,50: „W mule tkwi muszla" - pogad. 18,00: Recital fort. J. Straussa. 19,35: Wiad. sport. 19,40: Dziennik wieczorny. 19,50: Reportaż z wystawy: „Marszałek Piłsudski a Wilno" (z Wilna). 19,55: Przemówienie dyrektora programowego Polskiego Radja p. Piotra Góreckiego. 20,00: Apel wojskowy. Tr. z placu Łukiskiego z Wilna. 20,45: Reportaż z kościoła św. Teresy w Wilnie — bicie dzwonów. 21,00: „Śmierć bohatera". Wykonawcy: Orkiestra symf. P. R. pod dyr. G. Fitelberga oraz chór „Harfa" pod dyr. prof. Wacława Lachmana. 22,30: „Przemówienie Józefa Piłsudskiego nad trumną Juljusza Słowackiego". Fragment z „Króla ducha" Juljusza Słowackiego. 22,50: „Ahheri", poemat symf. L. Różyckiego. 23,10: Ostatnie wiadomości dziennika radjowego. 23,20: Reportaż w jęz. francuskim. 23,25: Werble.

We wtorek, dnia 12 maja.

OGÓLNY.

7,15: Werble. 7,18: Dziennik poranny. 7,33: Program na dzisiaj. 7,45: Tr. z Wilna: Nabożeństwo w kościele św. Teresy i pochód żałobny przeniesienia serca I-go Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego i prochów jego matki do mauzoleum na cmentarzu Rossa. 13,15: Dziennik południowy. 17,30: „Pogrzeb Kazimierza Wielkiego" - kantata Bolesława Wallek-Walewskiego do słów Wyspiańskiego. 17,45: Krótkie reportaże informacyjne z Krakowa, Lwowa, Katowic, Łodzi, Poznania, Torunia i Warszawy. 18,15: Wyjątek z rozkazu Marszałka Piłsudskiego do wojska polskiego. 18,20: Recital organowy prof. Br. Rutkowskiego. 18,45: Przemówienie dr. Bronisława Helczyńskiego do Polaków zagranicą. 19,00: Odtworzenie fragmentów pogrzebu z Wilna. 19,45: Pieśni żałobne w wyk. chóru katedralnego z Poznania pod dyr. ks. dr. Wacława Gieburowskiego (z Poznania). 20,05: „Wolność tragiczna" Kazimierza Wierzyńskiego w recytacji Stefana Jaracza. 20,45: W godzinę śmierci. 21,15: „Ostatnie werble" — poemat symf. Jana Maklakiewicza (I wykonanie). 21,40: „Rapsod Wawelu" - audycja poetycka z fragm. dzieł St. Wyspiańskiego. 22,10: Dziennik wieczorny. 22,25: „Poemat żałobny" Bol. Woytowicza (I wyk.). 22,55: Chopin — marsz żałobny. 23,05: Reportaż z uroczystości pogrzebowych w jęz. francuskim. 23,20: Werble.

LOKALNY.

Program lokalny patrz program ogólnopolski.

ZAGRANICA.

19,00: Sztutgart. Muzyka tan. **20,00: Stockholm.** „Romeo i Julja", op. Gounoda. **21,00: Berlin.** Koncert muzyki polskiej pod dyr. M. Mierzejewskiego. **Praga.** Koncert galowy. **22,00: Praga.** Recital skrz. **23,00: Koenigswusterhausen.** „Prosimy do tańca". **Wrocław.** Koncert chóru. **24,00: Frankfurt.** Koncert Mozarta.

Kronika radjowa.

WAŻNIEJSZE AUDYCJE ROZGŁOŚNI POMORSKIEJ.

We wtorek, w pierwszą rocznicę zgonu ś. p. Marszałka Piłsudskiego, usłyszą radjosłuchacze całej Polski w godzinę śmierci (o 20,45) bicie dzwonów. W audycji tej nadane zostanie bicie dzwonów z wszystkich miast polskich, w których znajdują się rozgłośnie. Poprzedzą tę audycję nadane przez wszystkie rozgłośnie kolejno reportaże informacyjne o przebiegu uroczystości żałobnych w terenie poszczególnych rozgłośni.

ZABIERAMY APARAT RADJOWY NA LETNISKO.

W licznych krajach Europy zachodniej rozpowszechnia się coraz bardziej zwyczaj zabierania odbiornika radjowego na letnisko. Człowiek miasta, wyjeżdżający na wieś, nie może obejść się bez pewnych kontaktów z przejawami kultury miejskiej. Znamy wypadki, że ludzie, ślubujący w dniu wyjazdu na urlop zupełne wstrzymanie się od czytania gazet, książek, od słuchania radja itp. — po kilku dniach pobytu korzystają z każdej okazji, by właśnie wziąć do ręki pismo codzienne lub książkę, lub aby pójść na przygodnie zorganizowane przedstawienie teatralne.

Ścisły związek wypoczynku fizycznego i umysłowego z dobrym nastrojem psychicznym oddawna już w medycynie społecznej jest bezsporną prawdą. **Człowiek znudzony nie odpoczywa.** Jad nudy wsącza się we wszystkie komórki organizmu i powoduje w nich spustoszenie nie mniejsze od chemicznej trucizny.

Wrogiem letniskowej nudy jest radjo, które zabrać z sobą należy, gdy wybieramy się do letnisk czy pensjonatów mniej komfortowo urządzonych. Dawniej przenoszenie odbiornika radjowego na letnisko połączone było z pewnemi kłopotami. Dziś radjosłuchacze są pod tym względem wybitnie uprzywilejowani. Rodzina, zabierająca swój odbiornik na okres letni, **nie potrzebuje ponownie go rejestrować,** nie potrzebuje wnosić dodatkowo **żadnych opłat manipulacyjnych,** a wystarczy tylko, by wraz z odbiornikiem zabrano upoważnienie na korzystanie ze stacyj odbiorczych i aby opłaty za abonament wpłacano w tym urzędzie pocztowym, który wydał upoważnienie.

Tabela loterji

3-ci dzień ciągnienia 4-ej klasy 35-ej Loterji Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

10.000 zł. nr. 7593.

5.000 zł. nr. 33163 55475 78474 121728.

2.000 zł. nr. 29116 56932 98894 102110 100314 101929 112708 122272 130277 158346 166656 168259 170049 176906.

1.000 zł. nr. 6940 24108 37529 43276 49577 53198 55411 58396 60576 65421 71014 88886 96314 97012 100142 105298 109571 133159 136498 143693 148970 151794 152252 153731 160171 164662 166981 170883 170217 176367 184497 185431 190077.

Wygrane po 200 zł.

5491 292 325 35 430 574 89729 953 1062 93 225 26 317 51 414 603 43 756 957 2090 151 284 91 318 56 73 434 56 664 768 859 994 3087 324 57 58 820 947 57 4023 108 29 65 223 67 724 77

5043 59 352 459 73 581 642 49 6015 64 81 124 50 231 60 587 618 778 895 981921 7038 69 99 252 87 639 73 719 27 882 969 8176 85 392 459 562 750 63 65 986 0174 252 89 314 15 30 416 502 34 78 780 813 942 10052 249 84 387 405 600 810 52 11036 41 109 27 237 382 87 482 500 687 729 63 65 948 12076 118 229 35 341 407 19 564 98 667 866 945 73 13008 64 108 227 64 462 595 831 78 14005 85 101 15 76 92 248 399 446 47 94 506 792 15025 109 203 388 609 741 86 936 42 93 16198 360 638 60 17006 88 135 226 40 54 451 84 528 94 603 96 734 74 923 73 18308 574 696 828 64 19052 59 280 550 621 707 80 804 38

20035 214 458 94 652 80 785 98 865 902 36 21057 176 92 217 77 307 76 470 589 80 77 169 20 41 48 54 723 810 27 59 949 61 22038 68 97 274 90 471 580 714 840 50 57 23059 220 92 96 397 464 517 627 936 24053 146 49 205 403 53 671 739 57 65 81 833 959 25111 523 86 664 722 861 928 26073 284 552 28 626 65 723 48 27154 65 230 43 516 25 62 66 635 43 820 902 57 28011 115 30 92 99 215 43 372 419 509 58 618 49 51 764 854 83 29071 110 329 83 88 415 48 738 59 30022 245 316 58 420 56 589 764 98 875 940 31019 119 82 427 40 80 90 690 767 89 92 820 32101 36 56 206 70 336 54 462 75 90 721 866 68 33012 74 117 305 652 718 816 34137 97 596 831 909 35013 78 216 61 318 19 66 566 629 828 976 36015 136 03 33 220 78 399 511 12 34 655 710 93 976 37032 118 19 40 420 987 98 38095 149 88 223 327 37 452 690 939 39022 71 155 375 618 89 973

40191 99 262 308 50 729 866 41003 68 154 71 706 54 803 925 42037 40 62 223 355 401 65 79 646 825 26 37 918 43012 119 553 86 640 804 14 44 987 44139 322 408 46 664 730 825 46 60 907 10 45070 585 46119 71 327 470 93 527 79 948 47048 96 222 88 333 98 538 764 68 958 48438 86 526 53 72 792 937 49183 210 88 375 488 513 41 55 87 624 897 98

50259 72 312 59 439 46 555 653 86 713 48 92 51035 175 233 93 309 38 47 451 616 38 983 52027 230 74 346 80 583 615 59 871 53059 104 96 251 567 712 824 54023 30 104 94 307 10 417 524 692 781 825 55013 300 447 534 664 815 907 91 56051 191 245 91 363 441 584 658 819 41 91 516 57223 396 516 64 732 43 77 805 13 27 85 58181 250 591 713 14 16 56 873 921 59117 250 316 21 543 686 820 75

60047 72 84 102 74 459 685 947 99 61018 33 211 350 53 501 860 62155 321 88 489 558 604 48 857 906 63019 110 72 77 260 528 85 795 875 64059 343 30 89 487 697 916 42 65040 228 333 451 719 895 928 66319 445 517 84 647 789 821 70 85 905 13 67210 481 87 554 667 754 803 23 965 68009 26 76 94 96 143 606 42 792 806 983 69164 334 411 501 74 653 728 54 70048 61 70 92 347 471 97 586 99 699 752 861 916 71070 146 57 334 628 50 57 768 919 72178 574 685 740 869 82 930 73071 185 342 99 594 836 947 61 74024 217 58 370 672 704 979 75396 76371 411 13 15 60 65 853 934 77010 88 343 63 435 928 58 78037 607 33 806 63 79091 555 72 690 718 33 924

80255 380 610 94 884 970 98 81043 368 69 84 93 729 96 810 72 76 956 82116 42 71 93 351 53 526 747 824 968 83045 96 154 204 67 76 332 84 86 441 590 614 76 77 989 84017 312 737 812 986 89 85043 224 316 623 730 819 918 86349 83 403 42 627 754 87083 109 26 51 320 605 31 796 802 22 61 956 81 88005 419 27 506 81 603 93 792 835 71 932 89024 37 287 387 745 56 809 901 38 90067 407 62 530 42 683 794 91062 172 246 55 65 422 56 88 91 92156 262 96 413 38 49 611 731 34 58 826 986 93277 566 730 85 91 819 94002 112 203 364 850 95072 127 419 888 901 7 58 96112 430 33 503 771 95 854 975 97234 320 575 681 94 822 954 98040 90 94 170 336 51 81 88 441 91 724 905 99054 120 55 72 305 430 37 51 525 726 32 82 91 816 93.

100214 388 517 619 79 701 32 885 915 101021 119 35 47 289 341 412 589 648 771 829 44 48 5 53 102067 156 220 57 523 54 57 61 717 58 886 98 964 103243 520 43 67 98 661 753 95 875 77 933 104075 136 60 61 219 50 399 435 660 94 806 36 77 105040 187 253 340 91 437 597 820 951 106032 57 161 426 512 75 728 51 107007 45 80 346 84 439 583 724 42 923 66 108047 96 107 12 22 24 209 376 423 32 54 592 99 648 812 93 969 109051 75 101 90 203 414 20 30 831 68 83 978 110090 226 44 70 75 85 635 41 53 720 86 820 906 44 111136 42 206 66 383 89 401 67 557 691 798 800 955 112031 96 125 69 334 89 95 435 573 734 53 871 87 996 113083 106 31 206 24 558 667 758 917 114000 33 64 83 150 231 74 339 491 626 70 759 866 115001 17 22 111 43 63 299 529 87 641 884 930 116019 117 29 298 359 47 92 570 755 93 827 97 999 117188 216 27 301 4 72 700 55 822 918 40 118292 232 713 926 119020 154 480 912 43 120112 407 50 562 693 774 90 896 973 90 121054 95 98 118 74 205 36 346 455 543 59 627 64 67 803 122031 186 286 337 449 588 664 805 14 27 28 952 123064 133 788 811 38 902 30 71 124224 47 66 74 549 841 125012 43 96 340 70 79 448 603 12 126039 114 28 63 634 983 127040 105 282 429 809 990 128454 449 862 985 129048 121 71 79 257 73 716 99 869 950 130005 119 224 352 71 449 523 42 60 650 96 835 995 131196 271 423 38 46 661 709 69 876 935 132134 43 393 528 668 773 943 133056 150 61 255 88 331 57 499 517 32 84 828 75 985 134052 253 57 375 471 542 48 603 769 843 67 928 13510 36 240 94 360 438 561 611 26 54 47 742 898 906 136033 65 80 506 647 746 994 137225 503 686 736 52 971 138068 115 17 289 587 654 67 98 791 905 139089 120 206 357 63 740 806 140252 77 80 336 436 78 618 85 836 968 141004 275 444 52 53 77 534 84 604 701 26 29 808 32 142105 212 303 454 75 666 84 85 86 884 926 143105 40 309 48 418 22 82 697 705 63 875 57 80 910 144063 78 205 64 355 415 545.

145024 110 42 90 253 514 622 90 798 916 80 146019 42 126 47 66 69 292 347 57 400 518 802 976 147014 81 157 378 740 811 96 914 60 87 93 148020 60 349 87 90 94 539 650 65 90 97 709 975 71 149498 502 31 67 656 88 907 41 47 59 150208 366 580 621 710 854 917 151110 60 67 329 519 760 98.

152 135 47 235 87 331 88 405 719 833 968 153000 145 60 90 224 60 313 55 529 674 84 710 154008 204 423 552 155020 57 58 79 166 349 448 835 156281 660 847 907 14 157018 34 144 211 14 97 637 797 898 909 21 158150 481 545 48 88 807 926 159387 516 52 99 620 947 91.

160070 91 113 327 569 823 161077 229 61 92 505 56 42 786 162288 367 437 549 694 769 827 163179 250 680 954 68 164177 90 447 719 69 165042 85 97 104 88 94 803 166020 54 165 302 84 438 90 518 83 692 724 962 69 167023 284 474 557 77 623 743 833 50 940 168109 275 391 476 683 779 169120 219 378 423 67 69 503 6 616 59 726 44 45 170191 277 78 467 87 171235 441 618 99 172041 159 272 365 449 50 513 832 50 59 987 173073 192 440 707 848 988 174011 297 491 546 95 745 830 175009 127 97 244 409 83 733 823 904 176108 9 16 211 305 623 809 24 86 938 77 177325 58 432 35 704 12 60 804 924 178094 202 70 813 937 57 179061 336 91 580.

180176 323 542 64 70 666 907 32 181083 348 412 39 508 610 66 725 43 994 182010 57 70 103 71 241 71 332 417 27 86 89 507 615 716 183031 157 84 685 713 15 36 65 804 931 184115 36 46 68 360 87 857 970 185055 158 336 92 418 40 85 568 93 674 710 72 870 186130 74 262 449 542 90 712 829 187180 477 578 652 782 940 74 188289 350 856 70 994 189111 211 43 344 515 676 711 875 190094 107 52 286 95 433 516 625 837 191007 30 34 82 245 59 316 562 692 192104 218 307 30 64 449 63 560 690 921 193011 26 118 297 329 443 54 544 623 32 762 302 985 194011 276 308 732 873 912.

III ciągnienie

Główne wygrane

Stała wygrana dzienna zł. 30.000 padła na nr. 61893.

Zł. 10.000 nr.: 46732 62852 80018 98560 145445.

Zł. 5.000 nr.: 7794 83417 89967 144191.

Zł. 2.000 nr.: 9218 10851 28459 35728 38871 45884 48556 55521 68661 70348 89614 100585 134783 140893 143814 148902 152785 172233 187992.

Zł. 1.000 nr.: 6093 6308 7140 7851 8032 16752 19205 19878 21574 22035 27156 28039 35055 41752 44535 47769 50457 53408 84926 90050 90581 94532 98573 99855 103478 108417 114413 122910 128758 131767 136894 137381 143663 148096 162066 166113 173131 174114 180272.

Wygrane po 200 zł.

80 347 61 519 83 666 996 1039 139 733 42 2389 538 748 804 3362 497 599 730 4160 663 855 5125 295 317 497 684 90 853 929 6358 608 7006 122 224 504 81 99 600 51 99 8160 62 241 419 55 80 902 9194 612 10418 527 670 706 11003 59 378 462 596 610 9187 12188 760 13488 709 73 824 977 14230 357 427 716 15324 54 81 474 557 16076 129 70 266 500 687 825 48 95 970 17018 202 648 50 77 934 18234 510 53 94 722 849 19411 544 629 35 905 20139 402 581 21129 269 82 318 46 413 528 22000 177 358 516 23030 281 313 778 815 24006 136 4133 773 96 915 89 25190 257 78 396 408 604 948 26032 67 349 738 850 27 475 558 719 28 28214 17 369 500 19 629 29250 465 698 702 812 30235 300 70 419 601 51 31238 491 523 663 32125 418 526 47 641 33176 526 47 641 34094 130 320 89 481 555 71 759 35114 83 91 209 544 79 815 36299 494 593 936 58 37075 108 245 65 348 491 517 714 838 52 38022 70 122 362 463 713 887 39328 580 91.

40041 55 750 57 835 41105 41 491 597 617 42236 374 565 683 43054 104 315 44288 303 85 945 94 45121 261 351 409 82 578 682 700 912 46054 929 47023 54 206 583 800 48009 230 519 63 84 780 921 34 50 49101 568 69 50073 172 33 510 40 722 51194 391 683 52559 603 53283 595 658 738 984 54342 56 471 530 78 753 801 977 55216 97 689 7054 947 77 56139 200 530 666 734 60 874 912 76 5720 35 921 83 58131 283 692 792 5934 617 870 933 60009 112 567 99 61016 71 153 663 77 62013 226 671 63147 484 749 849 7964143481714 65270 320 548 552 937 66157 495 554 923 67129 272 419 32 537 803 914 79 68107 524 968 69089 433 51 723 829 71313 663 710 87 72007 607 745 860 73512 17 604 30 740 74122 341 624 994 775003 46 328 777 949 76060 264 855 77274 464 531 684 78353 566 915 79483 515 693.

80412 622 60 755 837 918 47 81077 79 82 120 346 429 90 514 786 878 82342 71 442 616 83127 720 862 84234 44 495 567 642 79 85059 244 313 59 624 720 86802 8656 6608 87 911 77 87055 132 301 500 977 88546 691 958 76 89020 336 942 59 90085 17 567 739 901048 98 275 420 81 940 92090 419 22 519 93186 266 414 59 592 604 909 57 94152 255 388 842 95261 4134 52 693 740 881 996488 997552 98071 275 35587 769 99127 60 382 463 91 530 95 612 13 53 986.

100140 207 91 335 75 447 505 64 72 626 775 899 101258 622 703 892 951 72 102320 453 507 710 894 103291 522 812 947 104046 144 217 808 105090 134 334 53 571 606 923 32 106041 137 209 552 781 107025 34 259 368 611 108025 101 483 701 37 979 109163 313 454 610 765 110056 61 212 24 456 82 598 609 705 8 815 11078 355 849 60 63 911 112085 166 250 318 522 604 94 769 97 113056 318 37 405 114028 326 507 15 36 850 115041 86 570 810 116498 581 625 32 72 736 934 117164 252 873 118183 84 356 407 787 119483 596 758 980.

120240 353 479 761 811 121132 201 359 648 743 827 953 122141 295 886 123422 773 864 81 124307 443 667 751 860 125229 357 501 979 126031 140 382 566 813 962 127686 993 99 128315 129082 284 624 77 863 130200 306 677 877 921 65 131379 529 780 132510 999 133031 633 753 999 134356 500 78 86 646 780 135048 62 341 784 869 136035 259 672 800 137203 660 766 138302 75 487 699 815 49 139110 72 245 79 327 503 998.

140181 273 423 596 606 737 876 141332 647 722 805 142072 706 8 143035 116 379 452 593 699 747 144040 216 998 145230 334 487 572 93 895 955 146323 829 40 45 52 984 147488 846 976 138131 519 919 20 149556 96 820 52 150016 696 922 54 151404 676 752 78 847 67 979 152130 285 423 49 97 531 810 904 23 153350 548 78 601 927 154076 141 559 696 155132 57 455 888 146020 1278 262 366 157761 974 158011 456 707 897 978 159158 421 540 988.

160540 604 872 903 161183 98 321 421 501 162054 348 470 752 812 163106 21 323 29 623 44 853 164048 151273 492 635 854 165 109 37 55 75 390 904 166368 509 616 705 167187 517 745 168012 228 782 169870 170020 171878 172332 457 533 760 173028 586 702 24 99 874 174227 37 89 510 700 901 51 175312 447 712 51 176122 783 816 45 55 177054 437 660 812 178064 92 203 309 425 6540 19031 369 436 564 87 986

180025 133 319 22 511 877 181473 183089 402 672 801 960 184182 382 509 922 185078 396 186072 207 300 16 923 187049 375 77 534 188477 949 189345 678 190284 705 999 191121 262 72 468 71 779 856 80 929 192020 91 217 405 515 941 193218 14177 235 789 95 806 32

IV ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

15 56 100 15 55 289 595 601 40 721 837 85 1119 31 205 306 405 528 780 973 2297 402 565 3191 433 56 803 13 4434 518 618 5093 197 293 478 6287 442 63 65 777 7041 59 125 29 443 579 943 8164 609 874 9224 641 900 10064 102 16 379 517 627 78 904 11312 409 16 56 700 95 981 12100 231 39 506 7 51 65 727 810 950 68 13558 670 957 14046 57 166 338 402 6 34 55 779 15027 204 37 408 615 16015 65 445 541 17000 212 748 18061 124 236 631 716 895 19001 184 388 473 586 634 749 53 920

20053 131 55 77 200 515 664 970 21058 112 461 75 814 16 22169 84 434 676 23569 907 24091 155 464 808 52 25651 880 26169 245 543 920 27246 472 81 28529 29083 400 71 611 30101 65 75 297 306 34 426 35 89 568 773 901 33 31562 659 963 70 32244 71 365 494 534 817 33339 34655 35008 210 320 51 439 773 905 56 36366 576 37198 219 419 724 814 38086 145 484 749 994 39174 457 560 941

40075 193 621 809 29 966 41090 605 42007 409 43169 297 514 48 600 768 956 44013 239 377 412 45226 711 46187 505 601 47027 338 461 631 728 822 43 48048 468 49027 47 148 54 418 662 50231 557 972 51195 539 602 772 52017 72 363 96 569 673 53305 25 454 546 752 823 951 54293 915 57 55059 314 30 578 727 924 89 56087 211 493 695 727 823 57076 253 350 718 51 64 58088 419 61 70 613 782 823 87 59607 29 43 885

60032 257 359 67 555 840 913 14 61013 55 385 516 703 806 76 915 75 62148 275 355 449 534 817 63310 539 652 720 800 97 64165 549 784 859 945 62 65041 75 383 416 513 819 53 907 66386 571 637 816 67114 256 66 561 668 996 68045 127 902 6942 516 818 938 70269 71031 97 106 436 609 820 977 72017 388 563 68 86 661 73066 155 955 74172 86 492 502 613 87 739 926 75023 470 677 908 76170 268 468 524 604 5 16 86 871 979 77854 904 78014 186 79133 627 814 32

80159 566 618 908 81 81292 566 974 82026 226 478 761 83103 44 473 920 49 67 84176 215 397 600 759 78 84 85110 58 237 500 60 67 803 952 86250 379 446 76 630 63 87054 97 233 642 88246 80 451 618 923 89348 569 672 811 90196 388 489 619 710 91081 339 564 75 828 92165 433 655 93326 527 63 661 888 92477 94210 828 95031 133 92 210 408 969 96203 310 97143 95 258 63 342 4277 794 836 98308 602 882 99028 372 521 36 669 97 728

100058 66 173 359 464 583 982 101057 59 194 431 528 102733 103527 31 909 104004 813 94 105148 57 565 783 836 32 106010 13 356 478 782 107289 304 606 740 108008 286 488 524 89 771 868 978 90 109107 484 581 815 110382 404 15 38 764 970 111008 983 112177 400 728 891 113306 516 693

114026 51 131 255 755 115284 454 604 56 957 61 116091 453 584 789 857 944 117096 207 549 805 61 926 74 93 118209 75 630 119338 619 925 120350 469 571 808 936 121007 603 72 892 941 122537 123056 57 337 751 802 124380 640 780 125156 282 318 430 557 778 839 126242 362 416 88 734 127529 656 60 851 128431 738 942 129256 607 914 72 130225 76 566 614 750 936 131050 139 232 586 729 132142 203 77 631 785 133155 241 558 650 62 997 134196 217 31 43 439 545 601 928 135144 81 255 68 839 65 83 955 73 136898 965 137317 768 138101 45460 93 94 755 889 995 139178 224 367 565 686 809.

140586 661 812 95 141146 890 844 945 142143 463 507 771 143063 70 809 78 974 144236 583 635 145052 287 354 860 146025 296 382 439 570 809 970 147186 580 786 869 968 148551 796 149558 150323 151178 388 425 518 716 152272 357 522 63 695 786 948 153095 117 419 82 545 651 98 727 92 861 154582 628 32 907 64 155013 33 231 68 552 704 156204 335 70 603 745 94 894 157091 158643 832 52 96 159979 160734 46 78 161173 543 30 674 162725 163185 370 594 846 919 164171 989 165013 242 482 748 166556 621 167000 10 219 23 461 549 749 865 168316 40 504 18 55 613 818 993 169161 363 498 830 170310 14 61 99 523 74 604 47 958 171123 389 770 98 820 956 172267 426 768 850 173330 447 536 608 58 999 174036 429 515 647 931 175454 761 80 176101 203 48 55 621 739 979 177157 60 268 482 744 809 975 178163 795 179054 466 634 84 759 808 180297 508 613 846 83 181000 8 390 834 182279 98 501 72 800 85 183216 322 184130 250 185230 47 814 186217 459 796 805 187109 224 307 24 684 744 989 188087 148 498 580 665 726 805 935 190332 525 50 688 972 191150 768 998 192052 115 466 600 808 994 193263 194016 44 157 650 721 195662.

Sześćdziesięciolecie chóru.

W niedzielę odbył się wspaniały obchód jubileuszowy najstarszego chóru pod wezwaniem św. Wojciecha przy kościele farnym. O przebiegu uroczystości sześćdziesięciolecia tego chóru podamy w następnym numerze.

Napad na leśniczego.

Wczorajszej niedzieli około godz. 6-tej po południu miał miejsce tajemniczy napad na ul. Toruńskiej w pobliżu parku. Jakiś nieznany osobnik w bestjalski sposób ugodził znajdującego się w towarzystwie żony **gajowego Urbańskiego z Nadleśnictwa Bielice w oko,** skutkiem czego oko wypłynęło. Zawiadomiona policja czyni dochodzenia celem stwierdzenia, czy napad miał tło osobiste, czy też charakter rabunkowy. Nieznany napastnik zbiegł.

Burza w okolicy Bydgoszczy.

W ubiegłą sobotę w okolicy Bydgoszczy przeszła w godzinach popołudniowych gwałtowna burza, która wyrządziła poważne szkody. Grom uderzył m. in. w dom mieszkalny posiadłości **ogrodnika Juljusza Rossa z Bydgoszczy,** który posiada majątek Strzyżawa pod Ostromeckiem. Dom spłonął doszczętnie, a ponadto płomienie objęły chlew i stajnię. W płomieniach zginęło **15 świń oraz 1 koń.** Ponadto spalił się cały inwentarz martwy. Szkody wynoszą kilkanaście tysięcy złotych. Gospodarstwo podobno było ubezpieczone przed pożarem.

Bydgoszcz bez światła elektrycznego

Wielką niespodzianką była wczorajszej niedzieli **o godzinie 9,30 wieczorem** nagła przerwa w dostawie prądu elektrycznego. Mieszkania, restauracje i kina tonęły w ciemnościach, a ruch tramwajowy zupełnie ustał. Dopiero po 20 minutach przy prądzie stałym, a po 10 minutach przy prądzie zmiennym udało się defekt usunąć. Tramwaje ruszyły po 10 minutach.

Jak się dowiadujemy z dyrekcji elektrowni miejskiej, przyczyną pozbawienia Bydgoszczy prądu elektrycznego . było uszkodzenie kotła w nowej elektrowni.

Wielkie zniżki celne.

Poważne ulgi dla montowni samochodów.

W „Dzienniku Ustaw" ukazało się rozporządzenie ministra skarbu o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła. Rozporządzenie to ustanawia bądź zupełne zwolnienie od cła niektórych towarów, bądź też cło zniżone w procentach cła normalnego. Do rozporządzenia dołączono 3 listy towarów. Towary, zamieszczone na liście pierwszej korzystają z uwidocznionego w niej zniżenia cła lub uwolnienia od cła za zezwoleniem ministra skarbu; towary, zamieszczone na liście drugiej na podstawie zaświadczenia Izby Przemysłowo-Handlowej — bez żadnych osobnych pozwoleń i zaświadczeń.

Na liście pierwszej zamieszczono niektóre **nasiona, ryby, chemikalja przemysłowe, skóry, przędzę bawełnianą surową** i tkaniny i materjały surowe, kauczuk surowy do wyrobu opon, dętek i ochraniaczy, niektóre książki dla użytku Gdańska, **różne niewyrabiane w kraju maszyny** (silniki elektryczne i spalinowe, maszyny i aparaty elektryczne, lokomotywy elektryczne, ciągówki, statki morskie i rzeczne, **aparaty i maszyny dla przemysłu samochodowego, części do samochodów** i t. d. Zniżki dla części samochodowych i maszyn dla przemysłu samochodowego są bardzo poważne i wynoszą **70—95 procent,** co ma związek z polityką montowniana.

Na liście drugiej znajdujemy różne chemikalja do celów przemysłowych, niektóre rodzaje drutu i różne wyroby przemysłowe.

Na liście trzeciej znajdujemy niektóre chemikalja, narzędzia ogrodnicze, maszyny rolnicze (siewniki, brony, walce, kosiarki, żniwiarki). Zniżki celne na narzędzia i maszyny rolnicze są stosunkowo mniejsze, niż na inne wyroby i wynoszą 13 do 57 procent.

Należy wreszcie zaznaczyć, że procentowo określone zniżki celne stosuje si, albo od stawek kolumny pierwszej albo od stawek z kolumny drugiej taryfy celnej w zależności od tego, z której kolumny stawki celne do danego towaru, wywożonego z danego kraju mają zastosowanie.

— Jeszcze raz przypominamy wszystkim stowarzyszeniom, że komunikaty o zebraniach, zjazdach i wycieczkach należy nadsyłać do redakcji przy ul. Poznańskiej najpóźniej do godz. 18,30 dnia poprzedniego. Wszelkie wiadomości do ruchu towarzystw, nadesłane rano, nigdy nie będą umieszczone w tym samym dniu.

Straszna katastrofa motocyklowa w śródmieściu Grudziądza.

Grudziądz, 11. 5. (Tel. wł.). We wczorajszą niedzielę, około godz. 1 w południe, wydarzyła się przy zbiegu ulic Mickiewicza i Sienkiewicza (przed gmachem Poczty) mrożąca krew w żyłach katastrofa motocyklowa. Na skrzyżowaniu ulic wjechały na siebie w pełnym „gazie“ dwa motocykle, ulegając kompletnemu zniszczeniu. Obydwóch jeźdźców w stanie bardzo ciężkim przewiozło pogotowie ratunkowe do szpitala. Jak zdołaliśmy stwierdzić, stan ofiar katastrofy jest beznadziejny: 24-letni urzędnik państwowy Franciszek Heljasz z Torunia i 38-letni kupiec Bazyli Giza z Grudziądza walczą ze śmiercią. Obydwaj oprócz ciężkiej ogólnej kontuzji ulegli wstrząsowi mózgu.

Straszna katastrofa motocyklowa. która poruszyła dosłownie całe miasto. jest przedmiotem dochodzeń wdrożonych przez prokuratora sądu okręgowego.

Nowe pod wodą.

Nowe, 11. 5. (tel wł.). Wczorajszej niedzieli w późnych godzinach popołudniowych przeciągnęła nad miasteczkiem Nowe szalona burza z piorunami połączona z ulewnym deszczem. Ulewa czyniła wrażenie oberwania się chmury i wyrządziła w mieście jak i okolicy ogromne szkody. Piorun wzniecił dwa pożary. I tak spłonęły zabudowania w gospodarstwie rolnika Franciszka Kurka w Twardej Górze oraz Adama Piotrowskiego w Szlacheckim Mochlinie.

Ogomne masy wody zalały piwnice w niżej położonych domach miasteczka Nowego. Zalana została również cegielnia, wskutek czego nastąpiło oberwanie się części domu mieszkalnego przy cegielni i zarysowane zostały ściany. W Kulczycach woda przerwała tamę przy młynie wodnym. Na szczęście ofiar w ludziach nie było, lecz straty są wielkie. Bliższe szczegóły później.

Wysyłamy zebrane składki na głodujących Poleszuków.

W dniu dzisiejszym przekazaliśmy na ręce J. E. ks. biskupa Bukraba w Pińsku zebraną dotąd na głodujących Poleszuków sumę 152,34 zł. Zwracamy uwagę, że sumę tę zebrano, nie posługując się żadnemi odezwami czy apelami. Jestto ofiara gorących, współczujących serc naszych czytelników, nigdy nie zawodzących, gdy idzie o wielką, a tak potrzebną ofiarę. O wdzięczności tych głodujących mas Poleszuków zbędnem byłoby wspominać.

Kino „Bałtyk“ znowu otwarte!

Pożar, jaki miał miejsce w ub. piątek po południu w kinie „Bałtyk“ przy ulicy Gdańskiej, nie był na szczęście taki groźny i nie wyrządził żadnych większych szkód. Spaliło się tylko kilka metrów taśmy filmowej, zaś aparatura wogóle nie została uszkodzona. Już następnego dnia kino „Bałtyk“ było czynne i przedstawienia odbywają się nadal programowo.

Walka z owadami, roznoszącemi zarazki chorobotwórcze.

Sprawa zwalczania chorób oraz stworzenia warunków, przy których organizm ludzki stanowiłby odporny grunt dla zarazków chorobotwórczych, jest troską państw, samorządów i instytucyj społecznych. Badania lekarskie, zdążające w kierunku rozwiązania zagadnień, jak zwalczać chorobę i jak się od niej ustrzec, ustaliły, iż przyczyną szerzenia się wielu chorób są owady, przenoszące zarazki z osoby chorej na zdrową. Jeżeli uprzytomnimy sobie, że istnieją choroby, przeciw którym medycyna nie zna skutecznych środków i sam organizm musi je zwalczać, to trzeba uznać, że stosowanie Flitu, środka radykalnie niszczącego owady przenoszące zarazki, jest dla kwestji higjeny i zdrowotności faktem pierwszorzędnego znaczenia. Setki tysięcy istnień narażone są stale na choroby, których jedyną przyczyną są zarazki, roznoszone przez owady. Rok rocznie owady, a szczególnie mole, powodują zastraszające szkody w stanie naszych ubrań. Szkodników tych nie można zwalczać słabemi środkami owadobójczemi. Przez stosowanie Flitu w płynie na owady fruwające oraz wyrabianego przez tych samych wytwórców w proszku p. n. Flit na owady pełzające, łatwo unikniemy niebezpieczeństwo, jakie nam grozi od owadów. Flit w płynie na owady fruwające i proszek p. n. Flit na owady pełzające są w obecnej dobie najskuteczniejszemi produktami owadobójczemi i publiczność może się odnieść do nich z pełnem zaufaniem.

— **Nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Matki Marszałka Piłsudskiego** odprawione zostało dzisiaj, w poniedziałek o godz. 9 w kościele garnizonowym w obecności władz wojskowych i cywilnych oraz społeczeństwa.

— **Uwaga, panowie restauratorzy!** Jutro rano o godz. **9 min. 15** zbiórka z sztandarem na placu za Podchorążówką. **Bierzemy udział w pochodzie żałobnym** w I. rocznicę zgonu Marszałka Piłsudskiego. O liczny udział prosi zarząd. (8916

— **Druga filja Spółdzielni Malarzy.** Dla lepszej obsługi klientów i swoich członków, otworzyła Spółdzielnia zakupu surowców malarzy i lakierników jeszcze jedną filję przy ul. Gdańskiej 50, w dawniejszej centrali farb p. Koczorowskiego. Jest to przedsiębiorstwo, które istnieje już lat 14. I z dumą stwierdzamy, że rzemieślnicy w zbiorowym wysiłku stworzyli silną placówkę, która daje rękojmię, iż nabywca otrzymuje towar po niskich cenach. Zaznaczyć wypada, iż Spółdzielnia Malarzy jest jedną z najlepiej prosperujących spółdzielni rzemieślniczych w Polsce.

„Odrodzenie“

II. KOŁO SZWEDEROWO.

Dziś, w poniedziałek o godz. 19,30 odbędzie się w lokalu p. Kołodzieja (ul. Ugory 48) zebranie plenarne z ważnym porządkiem obrad, na które obowiązkowo wszyscy winni przybyć.

Chętni, którzy chcą się zapisać na członków, mogą się tamże zgłosić po deklaracje.

Dalszy ciąg kursu w przyszły czwartek.

Sprawy sokole.

Sokół żeński.

Dziś, w poniedziałek ćwiczenia młodzieży od godz. 5-tej w sali szkoły wydziałowej.

Ćwiczenia drużyny i P. C. K. od godziny 8-ej tamże.

Posiedzenie zarządu dziś o godz. 6-tej w sekretarjacie.

We wtorek 12 bm. o godz. 10-tej bierze udział sztandar w uroczystości żałobnej za Marszałka Józefa Piłsudskiego. Zbiórka o godz. 9,15 na placu za szkołą Podchorążych.

Lekcja rat.-sanitarna w piątek 15 bm. o godz. 7,30 w sekretarjacie.

T. G. Sokół I.

Zebranie zarządu i komisyj propagandowej i finansowej dziś o godz. 19,30 w lokalu druha Żołkiewicza. Uprasza się o liczny udział.

Sokół V, oddział żeński.

Jutro, dnia 12 bm. o godz. 19 ćwiczenia w sali gimnastycznej przy ul. Kordeckiego. Obecność wszystkich druchen ćwiczących konieczna.

W środę, dnia 13 bm. o godz. 19,30 zebranie plenarne w salce p. Dzierzyńskiego.

Z życia towarzystw.

Poniedziałek 11 maja.

Godz. 16,00: **Tow. Czeladzi Kat.** Nadzwyczajna zbiórka członków ceelm przeprowadzki w Domu Czeladzi.

Godz. 18,00: **Klub mandolinistów „Lutnia“.** Lekcja kursu mandolinowego oddziału młodszego w hotelu Lengning. Lekcja kursu mand. oddz. starszego o godz. 20 tamże.

Godz. 19,45: **Kat. Stow. Kobiet, oddz. „handel i konfekcja“.** Zebranie plenarne w biurze parafjalnem przy kościele św. Trójcy.

Godz. 20,00: **Stow. śpiewu „Symfonja“.** I-sza lekcja w Resursie Kupieckiej.

* * *

Zw. Weteranów Powst. Nar. 1914-19 r., koło Bydgoszcz bierze gremjalny udział w uroczystości żałobnej w dniu 12 maja jako w pierwszą rocznicę śmierci śp. Marszałka Piłsudskiego. Zbiórka o godz. 9 na placu za Szkołą Podchorążych. Tego samego dnia o godz. 19,30 uroczysta akademja żałobna w Strzelnicy. Uprasza się o jak najliczniejszy udział.

Kat. Tow. Robotników Polskich przy parafji św. Trójcy. Pogrzeb naszego długoletniego członka ś. p. Jana Gila odbędzie się dziś, 11 bm. o godz. 17 z domu żałoby, ul. Śląska 29, na cmentarz parafjalny św. Trójcy, ul. Jary. Uprasza się o liczny udział. — **Zebranie zarządu** w środę 13 bm. o godz. 18 w biurze parafjalnem. Z powodu ważnych spraw pożądany komplet zarządu.

Włosi budują szpitale w Abisynji.

Baron Aloisi w Lidze Narodów w swojem przemówieniu nadmienił, że wojska włoskie zbudowały na zajętych terenach Abisynji około 50 szpitali. Nie ulega wątpliwości, że szpitale te służą w tej chwili przedewszystkiem potrzebom wojskowym. Lecz są one budowane masywnie ze stałemi urządzeniami. tak, że niewątpliwie po ukończeniu działań wojennych służyć będą miejscowej ludności, spełniając bardzo doniosłą rolę. Nie trzeba jednak zapominać, że w szpitalach znajduje pracę dziesiątki lekarzy włoskich, którzy chętnie pozostaną i po ukończeniu wojny w Abisynji, znajdując pracę i utrzymanie, o które w kraju coraz trudniej.

Bank Polski płacił w dniu 11. 5. 1936 r.

dolary amerykańskie	5,29
dolary kanadyjskie	5,25
funty szterlingów	26,40
franki szwajcarskie	171,50
franki francuskie	34,92
belgi belgijskie	90,20
floreny holenderskie	358,30
guldeny gdańskie	98,—
szylingi austrjackie	138,—

Stan wody w Wiśle w dniu 11 maja: Zawichost 1,22, Warszawa 96, Płock 83, Toruń 79, Fordon 80, Chełmno 66, Grudziądz 80, Korzeniowo 97, Piekło 24, Tczew 24, Einlage 2,10, Schievenhorst 2,30.

Giełda zbożowo-towarowa w Bydgoszczy

Warunki: Handel hurtowy, parytet Bydgoszcz ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg

Notowania odbywają się we wszystkie dni powszednie.

Notowania z dnia 9 maja 1936 r.

		cena transakcyjna	cena orjentacyjna
Żyto	zł		15,00— 15,25
„	zł		
„	zł		
„	zł		
„	zł		
Usposob. spokojne			
Pszenica eksportowa	zł		
Pszenica standart.	zł		21,00— 21,50
Usposob. spokojne			
Jęczm. brow.	zł		—
Jęczm. jednolity	zł		16,00— 16,25
„ „	zł		
Jęczm. zbiorowy	zł		15,50— 15,75
Jęczm. zimowy	zł		—
Usposob. spokojne			
Owies	zł		15,00— 15,75
„	zł		
Usposob. spokojne			
M. żyt. wyc. 0—30% wł. w.	zł		23,25— 23,75
M. żyt. g. I 0—50% wł. w.	zł		23,00— 23,25
M. żyt. g. I 0—65% wł. w.	zł		21,75— 22,25
M. ż. g. II 50—65% wł. w.	zł		18,25— 19,00
M. żyt. raz. 0—95% wł. w.	zł		18,00— 18,75
M. żyt. ponad 65% wł. w.	zł		17,00— 18,00
Mąka żytnia 60%	zł		—
Usposob. spokojne			
Mąka psz. I wyc. wł. w.	zł		35,00— 37,00
Mąka psz. I A. wł. w.	zł		34,00— 35,00
Mąka psz. I B. wł. w.	zł		33,25— 34,25
Mąka psz. I C. wł. w.	zł		32,50— 33,50
Mąka psz. I D. wł. w.	zł		31,50— 32,50
Mąka psz. II A. wł. w.	zł		29,50— 30,50
Mąka psz. II B. wł. w.	zł		29,00— 30,00
Mąka psz. II C. wł. w.	zł		28,00— 29,00
Mąka psz. II D. wł. w.	zł		27,25— 28,25
Mąka psz. II E. wł. w.	zł		26,00— 27,00
Mąka psz. II F. wł. w.	zł		23,00— 23,50
Mąka psz. II G. wł. w.	zł		22,00— 22,50
Mąka psz. razowa wł. w.	zł		25,00— 25,50
Usposob. spokojne			
Otręby żyt. stand.	zł		12,75— 13,00
„ „ „	zł		
Otręby psz. miałkie	zł		12,00— 12,50
Otręby pszenne średnie	zł		12,00— 12,50
Otręby pszenne grube	zł		12,50— 13,00
Otręby jęczmienne	zł		12,00— 13,00
Rzepak zim. bez worka	zł		39,00— 41,00
Rzepik zimowy	zł		36,00— 38,00
Mak niebieski	zł		59,00— 62,00
Gorczyca	zł		34,00— 36,00
Siemię lniane	zł		41,00— 43,00
Peluszka	zł		24,00— 26,00
Wyka	zł		26,00— 27,00
Seradela	zł		24,00— 26,00
Groch polny	zł		21,00— 23,00
Groch Wiktorja	zł		24,00— 26,00
Groch Folgera	zł		19,00— 21,00
Łubin niebieski	zł		10,50— 11,00
Łubin żółty	zł		12,50— 13,00
Koniczyna żółta odłusz.	zł		70,00— 80,00
Koniczyna biała	zł		85,00—105,00
Koniczyna czerwona	zł		110,00—120,00
Koniczyna czer. czyszcz.	zł		140,00—150,00
Koniczyna szwedzka	zł		170,00—185,00
Ziemniaki jadal. pomor.	zł		—
„ „ nadnot.	zł		4,00— 4,50
Ziemniaki fabr. za kg.	zł		— 15½

Na kredyt...

Warszawa, 7. 5. (Tel. wł.). Sprawa zawarcia umów między ministerstwami a przemysłem prywatnym co do wykonania robót inwestycyjnych na warunkach kredytowych nie ruszyła z miejsca. Firmy prywatne byłyby skłonne wykonywać roboty na kredyt, ale żądają cen tak bardzo odbiegających od proponowanych przez ministerstwa, że narazie trudno osiągnąć porozumienie. (r)

†

W sobotę, dnia 9 maja 1936 r. o godz. 9 rano zmarł nagle opatrzony olejami św. mój ukochany mąż, nasz najtroskliwszy ojciec, teść, dziadek, brat i szwagier ś. p.

Franciszek Dahm

w 78 roku życia, o czem donosi w ciężkim smutku pogrążona

Żona z rodziną.

Barłożno, Bydgoszcz, Skórcz, Osie, Warszawa, Chełmno, Rakówiec, w maju 1936 r.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 13 bm. o godz. 10 przed poł. z domu żałoby do kościoła parafjalnego w Barłożnie. (8885

Zarząd Miejski Świecie nad Wisłą ogłasza

KONKURS

na stanowisko **burmistrza** niezawodowego na czas kadencji trwającej 5 lat.

Warunki: obywatelstwo polskie, biegłość w języku polskim w słowie i piśmie, praktyka w samorządzie miejskim w myśl art. 49 ustawy samorządowej z dnia 23. 3. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 294). Uposażenie według grupy VIII. uposażenia dawniejszej pragmatyki dla urzędników państwowych, plus niewielkie mieszkanie z opałem, światłem i wodą, za które potrąca się 5% od poborów i dodatek mieszkaniowy. Podanie wraz z życiorysem, fotografją, deklaracją i świadectwami należy kierować najdalej do dnia 22 maja 1936 r. do Zarządu Miejskiego w Świeciu n. W. na ręce Burmistrza. (8909

p. o. Burmistrz, H. Rydzkowski.

KUPNA

Dom masywny, długiem amortyzacyjnym kupię zaraz. Wpłata 10.000. Oferty Dz. Bydg. „Kupno". (8917

Poszukuję używanej heblarki do drzewa 3 stronnej, wyrówniarka i czopownica. Zgł. kierować do Dziennika Bydgoskiego pod „Heblarka". (8874

Ogłaszajcie w „Dzienniku Bydgoskim"!

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Rowery (8050 jakościowe poleca **Wasielewski**, Dworcowa 41.

Świerkowe i sosnowe łaty, kantówki, deski i bale oddaje tanio K. Suligowski, Gdańska nr. 128. (8660

Wózki dziecięce najtaniej. Długa 5. (8896

Fajans porcelanę, emalję i szkło kupuj u Kaczmarka pamiętaj to!!! (1386
B. Kaczmarek ul. Podwale 12, tel. 23-71 naprzeciw Hali Targowej

Łóżka metalowe i materace
Artykuły domowe i kuchenne
Juljusz Musolff
Tow. z ogr. odp. (5825
Bydgoszcz, ul. Gdańska 7
tel. 1650 — 3026.

Kafle (7869 najtaniej. Dworcowa 61.

Samochodami ciężarowemi uskuteczniam korzystnie wszelkiego rodzaju transporty, przeprowadzki itp. Biegański, Bydgoszcz, Mazowiecka 9, telefon 3859. 4604

Repertuar kin bydgoskich:

KRISTAL: „Za chwilę szczęścia" i nadprogram.
ADRIA: „Zapomniany człowiek" i nadprogram.
APOLLO: „Ostatni posterunek" i kol. dodatek pt. „Dancing na księżycu" oraz nadprogram.
MARYSIENKA: „Roberta" i nadprogram.
REWJA: „4 Utracjuszy Dżentelmenów". Na scenie nowa szlagierowa rewja z nowym zespołem pt.: „Na zielonej trawce".
BAŁTYK: „Pałac na kołkach" i nadprogram.

SPRZEDAŻE

Piekarnię (8703 odstąpię. Wiadomość Nowak, Aleksandrów Kujawski, Słowackiego 89.

Plac (8362 narożnikowy 670 m² okazyjnie na sprzedaż. Informacje biuro Kiermasz Światowy, **Gdynia**, Starowiejska 17, tel. 28—23.

Plac budowlany ca. 400 m² z zatwierdzonym planem budowlanym przy ulicy Chłopickiego tanio na sprzedaż. Wiadomość Chrobrego 6, m. 5. (8882

Nieruchomość fabryczną nadającą się na każde przedsiębiorstwo (mniejszą fabrykę, warsztat rzemieślniczy, składnicę lub tp.) sprzeda M. K. K. O., Starogard, Rynek 3. (8519

103 mórg korzystnie sprzedam lub wydzierżawię. Ugory 45, gospodarz. (8889

Dom z ogrodem na sprzedaż. Wiadomość w filji Dzien. Bydgoskiego. (4587

Sprzedaż spadkowa. Czwarta część nieruchomości w Bydgoszczy. Szczegóły Zduny nr. 4, m. 10. (4475

Sprzedam okazyjnie przyczepkę „Komnick" 4-ro tonnową, mało używaną, na pneumatykach. Jan Struczyński, Kościerzyna. (8807

Rolwóz i wóz roboczy na sprzedaż. Kujawska 5. (8708

Regały tanio. Długa 5. (8897

Nowe piękne meble, nadzwyczaj okazyjnie, sypialnie Ludwika XVI jasno kremowa, mały pokój nowoczesny brzoza popielata oraz 2 ładne dywany, ponadto kilka kanarków z klatkami (samiczki samce) na sprzedaż. Plac Weyssenhoff 4—1 od 3 do 4. (4601

Sprzedam pianino. Długosza 12, I p. lewo. (4603

Lodówki (8891 własny wyrób, rozmaite rozmiary, tanio. Zakład Blacharski „Radjator", Bydgoszcz, Dworcowa 39.

Skład kolonjalny z mieszkaniem na sprzedaż. Adres wskaże Dziennik. (8914

KUPNA

Serwis 12 osobowy (Krautheim Rosenthal) kupię. Oferty pod „Pierwszorzędny", filja Dziennika. (4461

Plac budowlany lub gotowy domek z ogrodem kupię za gotówkę: w okolicy Bielawek lub Sielanki. Dokładne oferty proszę składać do Dziennika pod „Własny domek". (4514

Kupię natychmiast dom czynszowy, centrum, wpłacę 12 000. Oferty filja Dziennika „Janusz". (4478

Dom z nowoczesną dobrze zaprowadzoną piekarnią na Pomorzu, — po wiatowem mieście kupię. Maksymiljan Nowak, Bydgoszcz, Śniadeckich 43. (4483

Motor komplet, używany, 6-cylindrowy „Chevrolet" tylko w dobrym stanie kupię gotówką. Spieszne zgłosz. dokładnym opisem i ceną do filji Dziennika Bydgoskiego ul. Dworcowa 2, pod „Motor". (8906

Kupię (8913 kocioł parowy do 2 metrów powierzchni ogrzewalnej przy ciśnieniu do 4 atmosfer. Zgłoszenia pod „Kocioł" Dziennika.

POSADY WOLNE

Przedstawiciel potrzebny. Długa 11. 8918

Stenotypistka polsko-niemiecka, wzgl. maszynistka z praktyką do większego przedsiębiorstwa przemysłowego potrzebna. Zgłoszenia pod „Praktyka". (8648

Pomocnik krawiecki zaraz. Kościuszki 20. (4592

Potrzebna dobra kucharka do pensjonatu. Zgłoszenia Chrobrego 23—9. (4447

Bufetowy do dobrze zaprowadzonego lokalu potrzebny. Kaucja 1—1300 zł, pierwszeństwo kawaler. Oferty pod „Zaraz" do filji Dziennika. (4606

Pomocnik bednarski może się zgłosić. Jully, Łabiszyn powiat Szubin. (8876

Ślusarz specjalista naprawy wag potrzebny. Karol Fritsch, Inowrocław, Kasztelańska 23. (8579

Pomocnik krawiecki potrzebny zaraz na duże sztuki. Orla nr. 10. (8878

Dziewczyna lub kobieta do prac w gospodarstwie rolnem potrzebna. P. Busse, Pradki, Ciele. (8575

Pierwszorzędna kucharka (8907 potrzebna od 15 maja br. **Kantorowicz**, restauracja, **Toruń**, Szeroka 18.

Potrzebna uczennica do obuwia. „Kojulen" Podwale 12. (4594

Potrzebna dziewczyna. Kwiaciarnia „Róża". (4605

Pomocnik krawiecki zaraz potrzebny. **Gdynia**, Słupecka nr. 39. (8908

Potrzebna inteligentna dziewczyna do dzieci lat 5 i 9. Gdańska 75, Achtlowa. (4589

Cukiernik pierwszorzędny potrzebny. Pod „Cukiernik" Dzien. Bydg. 8903

Odciągacz(ka) do lemoniady potrzebny zaraz. Adres Dziennik. 4596

Służąca uczciwa, rzetelna do restauracji zaraz potrzebna. Gdańska 42. (4591

Służąca (4508 do wszystkiego potrzebna zaraz. Wymagane świadectwa. Kołłątaja 2, m. 3.

POSADY POSZUKUJĄ

Maturzysta po wojskowości poszukuje posady w biurze, kupiectwie zastępstwa itp. Ma do utrzymania matkę wdowę z rodziną. Szanownych pracodawców proszę o łaskawą pomoc i złożenie oferty pod „Maturzysta" do Dziennika Bydgoskiego. (8639

Dziewczyna do pomocy pani szuka posady od zaraz. Oferty filja Dziennika „22". (4599

Gospodyni (8898 inteligentna, młoda, zdrowa, zajmie się gospodarstwem u samotnego pana. Zgłoszenia do Dziennika sub. „Skromna A".

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr.

1 i 2 pokojowe:
kuch. Jana Kazimierza 8/1a.

2 pokojowe:
kuchnia Śniadeckich 13/1.
kuch. Toruńska 32, gosp.
kuch. słon. Ugory 45, gosp.
ładne. Gimnazjalna 6—2.

3 pokojowe:
kuch. 40 zł. Śniadeckich 39/1
Jagiellońska 28.

Warsztat:
do wynaj. Szubińska 19.

MIESZKANIA SZUKA

6 pokojowe mieszkanie z wszelkiemi wygodami, najchętniej w okolicy Placu Kochanowskiego poszukuję. Pod „F. R." (8877

Dwupokojowe wygodami bezdzietne wynajmę. „Okole". (8892

POKOJE

Pokój do wynajęcia. Gdańska 31 m. 8. (6919

Umeblowany słoneczny łazienka. Petersona 12/3. (4598

Solidnemu urzędnikowi wynajmę korzystnie lepszy pokój frontowy. Śniadeckich 59, I, wchód m. 2. (4600

Pokój Dworcowa 3. (4593

Pokój (8886 komfortowy utrzymaniem. Cieszkowskiego 14—3.

Próżny względnie umeblowany pokój wynajmę. „Nakielska". (8893

DZIERŻAWY

Restauracja z koncesją, istniejąca 30 lat, dobrem położeniu na bardzo korzystnych warunkach do wydzierżawienia, potrzebna tylko mała gotówka. Oferty pod „1000" do Dziennika Bydgoskiego. (8899

Skład do wydzierżawienia. Hetmańska 1. (4590

Sad owocowy wydzierżawię. Zgłoszenia maj. Zimne Wody, Bydgoszcz, ulica Toruńska 147. (4597

LETNISKA

Letnisko z utrzymaniem w okolicy lasu i jezior byszewskich. Zgłoszenia Górska, Więzowno, Koronowo. (8869

RÓŻNE

Ostrzeżenie! Ostrzegamy przed udzieleniem kredytu p. Czesławowi Rumińskiemu, gdyż za nic nieodpowiadamy. Chudziński, ulica Jackowskiego 8. 8890

MATRYMONJALNE

Rozwodnik mechanik pragnie zapoznać rozwódkę do lat 32 przystojną, z majątkiem. Oferty wraz z fotografją pod „J. A. S." do Dziennika. (8870

Kawaler lat 25, rzeźnik, posiadający dom wartości 40.000 zł. i gotówki 15.000 zł., poślubi panną cokolwiek majątkiem najchętniej wrzeni się w rzeźnictwo. Pod „Nr. 8900" do administracji. (8904

NIEPRAWDOPODOBNE.

Celnik: Za tę koszulkę musi pani zapłacić cło.
Pani: Jak to? Przecież to dla własnego użytku.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł., na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% doplaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 208713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.